Henriette Yvonne Stahl

NU MĂ CĂLCA PE UMBRĂ

HENRIETTE YVONNE STAHL

NU MĂ CĂLCA PE UMBRĂ

Coperta de *Andrei Olsufiev*

Henriette Yvonne Stahl

NU MĂ CĂLCA PE UMBRĂ

Fragmente din memoriile lui Onofrei, scrise de el însuşi, deşi din pudoare, la persoana a treia de altcineva

1969

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

ONOFREI ŞI REFLEXIA ÎN UID

Motto: Rog a mi se publica textul imediat ca să nu se demodeze.

Onofrei, după ce se însură de zece ori, cu blonde sau brune, şi divorţă bineînţeles tot de atîtea ori (că doar nu era să devie decigam, cu toate că această clauză a decigamiei nu este cuprinsă în codul penal al căsătoriilor), simţindu-se singur şi nemaiputîndu-şi face iluzii că vreodată va găsi o femeie cu care să se simtă într-o perfectă contopire, hotărî să-şi cumpere o oglindă.

Îi plăcu şi alese o oglindă mărime naturală. Perioada de dinaintea cumpărării oglinzii a fost o perioadă pură şi lirică. Onofrei, fără să dea vreo explicaţie celor din magazinul de sticlărie, simţindu-se logodit, mergea acolo numai ras, tuns, frezat şi parfumat şi cu un mic buchet de flori pe care, ca din întîmplare, îl lăsa la plecare pe tejghea. Spera ca oglinda să-i înţeleagă gestul.

După multe ezitări dacă trebuie sau nu să se căsătorească şi cu oglinda, renunţă la această idee din

Notă: Concluziile să fie puse pe muzică pentru a putea fi cîntate în cor la festivităţi laice sau religioase.

două motive : întîi că ar fi fost foarte complicat să se prezinte cu oglinda în braţe la Sfatul Popular, o oglindă care nici măcar acte nu avea şi, al doilea, pentru că oglinda fusese singura lui legătură amoroasă care nu-l ameninţase că se sinucide de nu o ia de nevastă. Deci, Onofrei, cu un simţămînt de uşurare şi de autoadmiraţie pentru capacitatea lui voluntară de a lua hotărîri majore, se decise pentru concubinaj.

Bineînţeles că viaţa cu oglinda nu a fost uşoară, căci nu era uşor să te cari toată ziua cu oglinda după tine — am uitat să precizez că oglinda nu avea picioare — greu s-o urci în tramvai, greu să mergi cu ea la piaţă şi pe la Alimentara la cozi, greu la cinematograf unde lumea protesta că-i prea înaltă şi că stă în picioare, greu s-o speli şi greu la bucătărie şi baie. Aci, din pricina aburilor, Onofrei era obligat ca, fiecare minut, să se repeadă la oglindă s-o şteargă căci, o dată aburită, el nu se mai putea reflecta în ea şi oroarea singurătăţii îl cuprindea iar imediat atotstăpînitoare. Într-un fel, abureala, constată Onofrei, corespundea cu capriciile fostelor zece neveste, blonde sau brune, cînd se bosumflau din nimic, numai că era mai uşor să ştergi cu o cîrpă oglinda şi să-i redai vivacitatea şi transparenţa decît să le faci pe zece neveste, blonde sau brune, să surîdă.

Cu toate aceste mici avantaje şi dezavantaje, viaţa trăită alături cu oglinda era într-un fel mai obositoare decît cu o femeie obişnuită, blondă sau brună, dar Onofrei trebuia să accepte situaţia aceasta pentru că nu avea încotro. Într-adevăr, se convinsese că nu

e nimic de făcut cu femeile întru a le perfecționa, iar fără oglindă se simțea cuprins de panică.

În tot cazul, în comparație cu nevestele de pînă acum, blonde sau brune, oglinda avea avantajul că nu vorbea de loc, cu toate că una din cele zece, blonde sau brune, obișnuia și ea cînd voia să-l pedepsească pe Onofrei să nu mai vorbească nici ea de loc, zile și zile. Tăcere ! Mă înțelegeți, ce grozăvie ! Așa că Onofrei cunoștea tehnica nevorbitului ca pedeapsă.

— Ce faci, dragă ?

Tăcere.

— Te doare capul ?

Tăcere.

— Ce mîncăm azi ?

Tăcere.

Cu oglinda la fel.

— Ce faci, iubito ?

Tăcere.

— Mergem la plimbare ?

Tăcere.

.....și ce să mai spunem despre celelalte nouă din zece care vorbeau neîntrerupt, zi și noapte, și mereu anapoda ! Și cînd vorbeau, deci mereu, era întotdeauna ca să ceară ceva : ciorapi, peruci, papuci, pălării, pudriere, pene, pungi, pudră, așa că Onofrei era constrîns, ca să facă față cererilor, să muncească cît zece blonde sau brune... Oh, pardon ! astea erau nevestele, acum vorbeam despre muncă, să muncească, ziceam, cît zece, pe istovite, frînte, rupte, tocmai în timpul cînd se zicea că se terminase cu exploatarea

omului de către om, cu toate că aci era vorba de exploatarea omului de către femeie, ceea ce constituie, trebuie să recunoaştem, o mare diferenţă ! Toate aceste lucruri erau clare pentru Onofrei oricît de curios ar părea, căci de fapt Onofrei nu se lăsă şi căută în oglindă, mai departe, mai adînc, cu patimă, iubirea perfectă. Aci, acum, am putea face o mică paranteză şi afirma că această frază, care cuprinde cazna lui Onofrei, ar trebui învăţată chiar din clasele primare pe de rost, o dată cu tabla înmulţirii, fie în versuri, fie în proză, cîntată sau vorbită, în cor sau solo.

Dar să revenim la realităţile cotidiene ce se petreceau noaptea.

Noaptea, cu oglinda, totul devenea şi mai complicat.

Onofrei se culca cu oglinda lîngă el. O aşeza aşa ca să se poată reflecta în ea. Văzîndu-se acolo, Onofrei ştia că există. În oglindă, valoarea fiinţei lui reuşea să se exprime ca o realitate. Onofrei deveni recunoscător. Dar cum stingea lampa, răceala oglinzii îl înfiora. El îi vorbea în şoaptă, tandru. Degeaba. Era rece. Îngrozit. Onofrei aprindea lampa ca să se regăsească, să ştie că există, şi mai ales să ştie că nu este singur. Era acolo, în oglindă, tot singur. Semănau perfect pînă la identitate, dar tocmai această identitate dementială, a lui cu cel din oglindă, îl făcea pe Onofrei întîi să bănuiască şi apoi să afle că nu este acolo altul, ci tot el reflectat. Reflectată singurătatea lui. Singur aici, singur acolo, deci de două

ori singur. Oh, zei ! Dacă Oedip nu putuse scăpa de destin, Onofrei nu putea scăpa de singurătate !

De altfel, Onofrei își da seama că acceptarea singurătății ca o victorie — și se poate — ar fi constituit la stadiul mintal și moral la care se afla acceptarea orgoliului demonic. Onofrei, eroic, refuză acest compromis. Caută mai departe desăvîrșirea sa într-un semen al său.

Lucră sistematic, științific, după cele mai moderne metode de investigație... Caută mai întîi în *Dicționarul Limbii Române*, apoi — dintr-un spirit larg umanitar — confruntă și în dicționare străine cuvîntul : „împreună" și văzu că el există. Deci, își spuse, cuvîntul trebuie să existe și în realitatea trăită, dar Onofrei remarcă cu groază că între dicționar și viață există un abis amețitor, de nedepășit.

Onofrei deci se vedea reflectat în oglindă singur. Cu disperare cuprinse oglinda în brațe. Onofrei nu era lipsit de temperament. Căută contopirea desăvîrșită, verticală sau orizontală, după alegere, dar degeaba. Cu cît se avînta mai mult, cu cît strîngea oglinda mai tare în brațe, el lipit de cel din oglindă, cu atît își pipăia — la figurat — singurătatea. Implacabila singurătate. Cu gura pe oglindă și-a strigat numele și spaima. A plîns. Lacrimile lui au curs zadarnic pe oglinda rece. Degeaba. Oglinda era rece. Își dădu seama cu groază că fără vrere, împins de împrejurări, va păcătui prin egoistul act al lui Malahi, incomprehensibil sfînt, sfînt poate al singurătății, al egoismului perfect și deplin acceptat. Își aminti încă cu oroare de toate nevestele lui, blonde

sau brune, și încă își dădu seama cu și mai mare oroare că ar fi fost capabil să-i promită oglinzii că o va lua de nevastă, dacă ea ar fi știut să-i dea măcar iluzia iubirii perfecte, a contopirii ideale. Noroc că oglinda nu numai că nu vorbea, dar părea că nici nu aude. Într-un fel, oglinda ilustra, prin vid, însăși spaima creației. Așa gîndi atunci Onofrei disperat. Mai gîndi să se sinucidă, dar renunță din motive estetice, morale și tehnice.

După astfel de nopți, Onofrei se scula istovit — cred și eu — și nici măcar de cafea nu-i era chef. Pupa, absent și indiferent, oglinda pe frunte și pleca hai-hui pe drumuri, să uite, să uite...

Într-o zi, o zi care părea obișnuită căci începuse foarte banal, adică se luminase de zi și răsărise soarele, Onofrei luă cu el oglinda în oraș. Vroia să meargă pînă la piață după niște prospături sau poate niște pește sărat, dacă va găsi, căci apetitul îi era din ce în ce mai dificil și digestia asemenea. Onofrei era plictisit în ziua aceea peste măsură. Luară, el și cu oglinda, tramvaiul 13, plăti corect două bilete cu toate că taxa era automată și deci ar fi putut chiuli măcar cu un bilet, așa, de-al dracului, căci în definitiv tramvaiul cu plata automată era ceva mai anonim decît chiar societățile așa-zise anonime de pe vremuri, cînd puteai ușor afla numele beneficiarului, să chiulească măcar, zic, cu biletul oglinzii sub pretext că ea nu era suflet. Dar nu, Onofrei era cinstit și cavaler, nu vroia să facă afront tocmai oglinzii care... ori și cît...

Dar, în ziua aceea, oglinda era prost dispusă. Poate că era numai Onofrei prost dispus și punea vina pe oglindă, asta nu se poate ști niciodată, căci oglinda nu povestea niciodată nimic nimănui.

Ajunseră în piață. Coborîră amîndoi din tramvai. Onofrei ducea cu destulă silă oglinda în brațe. O disprețuia. Cînd, la un moment dat, văzu pe unul, și care de fapt arăta mai acătării ca Onofrei, că încercă să se privească în oglinda lui Onofrei. Onofrei, cuprins de o gelozie răzbunătoare și de furie, gîndi să-l omoare pe rival. Dar furia lui Onofrei nu cunoscu margini cînd văzu că oglinda nu-și refuza reflecția acestui străin întîlnit din întîmplare. Atîta lipsă de demnitate, de afirmare a preacurviei îl scoase pe Onofrei cu totul și cu totul din sărite. Crezu chiar în acea clipă că o iubește pe infidela oglindă...

Înfuriat, zic, Onofrei dădu un pumn contondent oglinzii, îi dădu și un brînci, o împroșcă cu insulte... Uluită, oglinda se clătină și căzu. Se sparse în țăndări. Mii și mii de bucăți. Îngrozit că a omorît oglinda, Onofrei se aplecă s-o adune, s-o ridice, dar așa aplecat, Onofrei, spre marea lui mirare, se zări reflectat în cioburi, în imposibil de numărate cioburi. El, el, el, tot el, el și... tot singur. În fiecare ciob singur, la infinit singur. El, el, el. Onofrei se prăvăli peste cioburi și singurătatea lui.

Atunci se petrecu cel mai mare eveniment al vieții lui Onofrei.

Rostogolit peste cioburi, Onofrei, tăvălit în propria lui singurătate, hohotind de disperare, atrase în jurul lui mulțimea ce mișuna liniștită în acea dimi-

neață, în piață, după tîrguieli. Lumea se adună gloată și se aplecă peste Onofrei să vadă ce este cu el. Atunci Onofrei, cu ochii căscați de uimire, zări răsfrîntă în cioburi mulțimea adunată în jurul lui și aplecată spre el. În fiecare ciob, el „împreună" cu mulțimea. În mii și mii de cioburi, el împreună cu toți ceilalți oameni.

Un fior îl cuprinse. Fiorul înțelegerii supreme. Onofrei simți, văzu, cunoscu, înțelese că nu mai este singur. Cutremurat, Onofrei căzu mai adînc peste cioburi și le sărută. Acolo era el, el, el, multiplicat la infinit. În jurul lui, în piață, oameni, flori, copii, fructe, puzderie de oameni, în realitate și reflectați în cioburi, cale lactee de oameni, flori, copii, reflectați în fiecare ciob, mii și mii. Pe cer, alene, norii treceau și lumina soarelui strălucea. În cioburi, Onofrei încă văzu lumina decorului de sus. El, Onofrei, și vidul albastru al cerului, reflectat și el în cioburi, una cu el. În cioburi, el și mulțimea, el și soarele, el și infinitul.

Onofrei ar fi vrut să nu se ridice de jos, să stea să aștepte noaptea acolo — și să se vadă reflectat tot și alături de stele, miliarde de bilioane de stele, puzderie de stele alături de el, cu el, împreună cu el.

În jurul lui însă gloata, necunoscînd clipa supremă a lui Onofrei și crezînd că Onofrei, prăvălit la pămînt, plîngea paguba oglinzii sparte, începu să facă la repezeală o colectă. Onofrei îi vedea și nu se sătura văzîndu-i cum mișună miloși, alături de el, împreună cu el, cum se zbat, cum vorbesc, cum nu-l înțeleg, cum participă greșit, dar cu el... O imensă du-

ioşie îl făcu să primească banii adunaţi de la săraci. Îi luă cu evlavie recunoscătoare, cîntînd un imn de slavă.

Încet, oamenii se risipiră, fiecare la treburile lui, bune sau rele.

Neputîndu-se sătura de spectacolul ce-l putea zări în cioburi, Onofrei mai întîrzia, căuta încă miracolul întrezărit acolo. Stînd aşa, observă la un moment dat, lîngă el, împreună cu el, reflectat în cioburile de oglindă, un cap de fată. De data asta blond, hotărît blond, care îi păru lui Onofrei că-i surîde. Luă imediat bucăţica de ciob şi o puse în grabă suvenir în buzunarul stîng al hainei, pe inimă şi, întorcîndu-se către fata care îi surîsese şi care întîrzia şi ea acolo, o ceru de nevastă. Ea acceptă.

Cu banii adunaţi, Onofrei luă un taxi şi duse fata blondă acasă la el. În drum îi cumpără fetei blonde, tot din banii adunaţi, un buchet de flori.

Se căsătoriră imediat legitim şi şi altfel, şi... au fost foarte fericiţi. Nu ştiu dacă au făcut sau nu copii, dar ştiu că Onofrei se învoi bine cu noua lui soţie şi cu toate defectele ei... căci, de fapt, Onofrei era un om cumsecade.

ONOFREI ŞI IEZUIŢII

Onofrei cu nevasta şi cu micul lor copil, un băieţaş pe nume Gogo, aveau o viaţă familială intensă. Cîteodată le plăcea programul de la televizor aşa de mult, că nu mai mergeau să se culce în paturile lor, ci moţăiau instalaţi comod în fotolii, ca să nu scape cumva a doua zi începutul programului. Slăbiseră, dar erau fericiţi.

Totuşi, Onofrei — cu toate că-şi binecuvînta zilele — avea o preocupare obsedantă, grea. De fapt el era sincer, totuşi îi era teamă ca nu cumva, din greşeală, să fie decretat mistic, pentru că, în ascuns, el era estet. Or, estetica, mai ales „apriorică", foarte uşor putea fi în momente tensive considerată mistică.

Onofrei nu prea ştia bine ce este mistica, dar tocmai asta îl îngrozea şi mai mult : dacă era mistic fără să-şi dea seama ? Poţi să ştii ?

De la o vreme, Onofrei observase că la picioare îi cresc hallus-valgus-uri. Fiind estet, suferi. În ascuns, ca să nu-l afle nevasta şi copilul, începu să lupte cu îndîrjire împotriva acestor deformităţi, moralmente inofensive, dar cine ştie !... Poţi să ştii ?

Deci Onofrei trăia cu frica-n sîn să nu fie descoperit că are hallus-valgus-uri.

Își cumpără ghete strîmte ca să nu se vadă deformația, dar dureri atroce îl făcură să-și cumpere ghete largi. Soția îl certă rău, nebănuind adevărata cauză a acestei risipe de bani :

— Ești un nechibzuit ! Trăiești în huzur ! Sau eu nu-ți mai plac și ți-ai luat o amantă ?!

Și începu să plîngă cu candoare. Onofrei plînse și el de rușine că era forțat de destin să aibă un secret față de soție.

Plîngînd, îmbrățișați, își jurară credință eternă și reciprocă.

Auzind că usturoiul, gazul fac minuni la hallus-valgus-uri, se unse în ascuns cu gaz și usturoi. Îngrozit că ar putea fi descoperit, se temea de soție.

Dacă, din întîmplare, soția — ca tot omul — spunea : „Mi-e poftă" sau „aș mînca", Onofrei se îmbrăca repede, fie și la miez de noapte, și căuta, alergînd pe la restaurante, o friptură sau o prăjitură. Îi era teamă ca soția, de poftă, să nu avorteze, cu toate că știa sigur că nu era însărcinată. Dar mai știi ! Poți să știi ?

Da, Onofrei trăia într-o permanentă alertă ! Și, cu toate că televizorul nu era cumpărat și cu toate că mai avea puțin pînă la achitarea integrală a ultimei rate, Onofrei era nenorocit.

— Ce ai ? îl întreba nevasta.

— Nimic.

Şi Onofrei simţi că-l doare mai mult sufletul chiar decît pantofii strîmţi. Atunci hotărî că — fără a divulga secretul — se va opera.

Cu răbdare şi cu strategii machiavellice pregăti plecarea lui în provincie, căci acolo se va efectua operaţia. Onofrei ştia că un secret nu este secret decît dacă este ştiut de un singur om. Deci tăcu. Nu vorbi nici cu nevasta sau, mai bine zis, mai ales nu vorbi cu nevasta, ea avînd rude multe. Apoi se informă în secret cum, de ce, unde, cînd, pentru ce, cît timp şi, după ce deveni erudit în hallus-valgus-uri, îi spuse nevestei, într-un moment bine ales, că se simte neurastenic (astenie nervoasă) şi că singurul lucru ce i-ar face bine ar fi o schimbare de decor şi singurătatea.

— Schimbare de decor înţeleg, dar de ce singur ? întrebă ea uluită.

Jenat, cu frica-n sîn să nu fie descoperit, totuşi Onofrei confirmă :

— Da. Singur.

Dînsa zise cu un ton ce amintea strîmtorile Thermopile :

— Am să vin să te vizitez.

Onofrei simţi un fior de panică :

— Nu... nu... iubito... Vreau să mă odihnesc.

— Adică cum ?! Cu mine nu te odihneşti ?! Vrei să spui că eu te obosesc ?!

Şi soţia începu să plîngă în hohote. Plînse şi Onofrei. Gogo, copilul, urlă şi el şi nu se potoli decît atunci cînd Onofrei îi făgădui solemn că-i va cumpăra o trotinetă.

— Dar să fie cibernetică, urlă odrasla, spre marea bucurie a părinților, care constatară cu mîndrie, încă o dată, precocitatea mintală a micii făpturi zămislite de ei.

— Pe cine iubești tu, puiule, mai mult, pe mama sau pe tata ?

— Pe cotoi ! decretă Gogo și astfel atmosfera familială, o clipă întunecată, se însenină.

Totuși, Onofrei nu renunță la planul lui de a-și opera hallus-valgus-urile (motiv estetic, să fim bine înțeleși) și-și pregăti plecarea. Valiza... bilet... termos...

Familia toată îl conduse la gară. Onofrei se sui în tren, flutură batista pînă nu-l mai văzură decît vacile care păsteau pe cîmp și, ajuns la Chitilia, coborî. Luă alt tren și o porni spre o stație necunoscută de nevastă-sa. Se simțea în fine incognito !

Spitalul unde mergea era condus de un bun prieten. Cu toate că de cu totul altă specialitate decît operarea hallus-valgus-urilor, spitalul, avînd profil de maternitate, totuși doctorul, un bun prieten și chirurg pasionat, primi să-l opereze. Puse anumite condiții : să nu se afle că e în spital, deci să accepte să fie pus singur într-o rezervă.

Toate acestea îi conveneau de minune lui Onofrei căci, de fapt, îi era teamă ca nu cumva nevasta, cine știe ? profitînd de lipsa lui, să sosească în secret ca să se trateze și ea la spitalul bunului prieten de cine știe ce hallus-valgus-uri necunoscute de Onofrei. Poți să știi ?

De spaima asta, Onofrei nu dormi vreo trei nopți, în coșmare și transpirații, nopți pe care le petrecu în

chiar apartamentul bunului prieten, chirurgul, directorul spitalului. Stătură de vorbă, pe săturate. Beție de amintiri, planuri, păreri... Agreabil, de nu ar fi fost spaima nevestei...

Dar momentul operației sosi.

— După operație, îi spuse doctorul, am hotărît, te voi pune într-o rezervă... să vedem unde... nu-i ușor... că nu prea am loc... dar în fine, îmi ești prieten... nu te pot refuza.

Onofrei, văzîndu-l încruntat, îi propuse să se deghizeze în femeie, să stea la comun. Directorul însă nu acceptă.

Dimineața operației sosi. Lui Onofrei îi era teamă să nu moară. Poți să știi ? Doctorul îl adormi, îi făcu un hocus-pocus preparatus, un hocus-pocus operatus și hallus-valgus-urile dispărură. Asta a fost tot. Simplu.

După operație, Onofrei se trezi durîndu-l groaznic picioarele.

Se afla singur într-o încăpere imensă, un fel de hangar, văruit alb, cu două ferestre uriașe care lăsau o lumină orbitoare. Încăperea era plină de tot felul de ustensile adunate în rezervă : saci goi și plini, saltele, perne, pături, lăzi, maldăre, cotețe goale și găleți, cartofi, borcane cu gogoșari. Pe jos, ciment. Curat și rece.

Patul, curat și el, așezat mai într-o parte. Onofrei se deșteptă și privi cu o melancolie de nedescris decorul din jurul lui. Picioarele îl dureau fioros.

(Unde era odaia lui de acasă, unde pătucul lui, noptiera, veilleuza, unde scrumiera, unde baia alături, unde televizorul, unde chiar nevasta ?)

Aci, alături de pat, un taburel de bucătărie, pe el un pahar cu apă. Onofrei întinse mîna și cu greu sorbi cîteva înghițituri de apă. Unde era mîna ocrotitoare a nevestei care să-i sprijine blînd ceafa în timp ce bea și să-i spună cu glas duios :

— Vezi, Onofrei, să nu te-neci !

Precaut, Onofrei bău puțină apă, așa ca să-i mai rămîie în caz de nevoie.

Lîngă el, pe perete, niște butoane electrice. Le învîrti. Unul din ele aprinse un bec orbitor în tavan, alt buton, ce-i păru o sonerie, îl apăsă cu disperare un sfert de oră fix. Nimeni nu veni. Onofrei se simți ca Robinson Crusoe. Privi în jurul lui. Cum își va organiza viața ? Parcă de gogoșari avea nevoie și de cartofi cruzi ? Și, de altfel, durerile de la picioare îl lămuriră definitiv că nici vorbă nu era să se poată mișca nici pînă la gogoșari sau cartofi, de i s-ar fi făcut foame și nici să aprindă focul, dacă ar fi vrut să-și coacă cartofi, n-ar fi putut, căci nu erau chibrituri. Și dacă au să-l uite aici singur, bolnav, neputînd umbla, lîngă o sonerie care nu suna, părăsit, deznădăjduit, condamnat la o moarte lentă prin inaniție și sete ? Poți să știi ?

Onofrei suspină profund și gîndi : „În ce halus de valgus am ajuns !"

În fine, ce să mai vorbim, Onofrei, ca tot omul la moment de melancolie, vedea totul în negru, cu toate geamurile imense care luminau orbitor. Își blestemă

zilele și simțul estetic. Noroc că-l dureau picioarele, căci asta constituia o serioasă distracție. Cînd suferi, nu te plictisești. La alegere.

Dar iată că, după un timp incalculabil de chin în singurătate și drept consolare numai gemete dezlănțuite sfîșietor, pe care și le auzea cu groază, ușa se deschise și directorul-chirurg-doctor-prieten apăru ; urmat de o soră drăgălașă. Numai surîsuri :

— Te-ai deșteptat ? Ei, cum te simți ? Bine, nu-i așa ? Bravo ! Stai liniștit că o să-ți treacă. Mai ales nemișcat. Văd că ai tot ce-ți trebuie. Fericit om ! Bravo ! Să nu ai nici o grijă...

Onofrei îndrăzni :

— Aș vrea să fiu transportat la comun...

— Cum ?! Cu femeile ? Ești obsedat sexual ! Numai de femei vorbești. Au să te sfîșie... Nu le cunoști !

Sora drăgălașă rîse zglobiu.

— Aici... șopti Onofrei.

— E perfect. Zi bogdaproste. Multă lume ar vrea să fie în locul tău. Bravo ! Sora o să-ți aducă tot ce-ți trebuie. Să nu te jenezi. Te va ajuta să-ți faci nevoile. E plosca sub pat.

Sora surîse drăgălaș, după care plecară amîndoi. Onofrei se trezi iar singur. Noroc că-l dureau picioarele. Cînd suferi, nu te plictisești. La alegere.

Onofrei întinse mîna, luă cu greu paharul și mai bău puțină apă. Sună de cîteva ori minute întregi, așa ca să-i treacă timpul. Poate, cine știe ! Măcar de ar fi avut un ceas. Ar fi trecut mai ușor timpul sau mai greu ? Poți să știi ?

Spre prînz, probabil spre prînz, afară lumina se copsese ca un fruct dat în pîrg, uşa se deschise, sora drăgălaşă apăru şi-i aduse un fel de zemîrcă încropită şi ceva alb gelatinos, care părea să fie griş cu lapte.

— Mănîncă.

Onofrei nu putea mînca. Zise :

— Mă dor picioarele...

— Ei şi ? Parcă te doare stomacul ! Mănîncă, că nu-ţi face rău la picioare.

— Nu pot. Aş vrea o injecţie cu morfină.

— Bine. O să-ţi facem.

— Oh, mulţumesc ! Oh, mulţumesc ! Oh, mulţumesc !

— Poimîine... că azi nu avem...

— Cum ?!... Păi... pînă atunci îmi trec durerile.

— Cu atît mai bine. Să dea Dumnezeu !

Rîse drăgălaş. Zise :

— Uite, las aici mîncarea pe noptieră şi o s-o mănînci diseară. Văd că apă mai ai. Ţi-ajunge. Şi, cînd ai să te faci bine, bine, mergem amîndoi la plimbare.

În speranţa că ar putea cuceri buna-dispoziţie şi mila ei, Onofrei se mişcă cuceritor în pat. Sora însă plecase. Şi picioarele îl durură pe Onofrei în continuare.

Încet, ziua trecu. Oh, cît de încet ! Oh, cît de încet ! Se zice că în clipa morţii omul îşi aminteşte tot trecutul. Probabil, gîndi Onofrei, că era în clipa morţii, căci numai la trecut se gîndea. Prima iubire. Chiar şi acum nevasta, după zece ani de căsnicie legitimă,

îi face scene pentru prima lui iubire, de care avusese imprudența să-i vorbească. Apoi colegii de liceu, apoi colegii de birou, apoi televizorul, apoi frizerul, apoi nu-și putea aminti câți câței avusese. Copil... da, unul singur, pe Gogo, asta-și amintea...

Aci Onofrei plînse, singur. Picioarele îl dureau din ce în ce mai tare. Nu-și amintea bine dacă luase sau nu cheia intrării cu el. În tot cazul, soția probabil că avusese grijă să stingă focul în baie... Cine va uda florile din balcon ?...

Seara, sora drăgălașă nu sosi. Onofrei văzu în geamurile imense cum se stinge domol lumina zilei. O paloare romantică, o tuberculoză a luminii. O floare ce se ofilește neculeasă de nimeni.

Lui Onofrei i se făcu frică, apoi somn. Becul din tavan îl orbea. Îl stinse. Întuneric deplin. Singurătate deplină. Geamurile imense aveau încă o boare transparentă ușor luminoasă. Istovit, Onofrei adormi.

Îl trezi o mișcare în pat. Încremenit, atent, ascultă. Un ușor fîșîit. Apoi deodată simți că fîșîitul i se urcă în cap. Dădu un țipăt și prinse cu mîna șoarecele ce i se urcase în păr. Îl pocni cu violență de ciment. Aprinse repede lampa. Îl văzu : un șoricel speriat o tuli cu o repeziciune de mecanism electric. Dispăru după saci.

În odaie era liniște. Picioarele îl dureau. Hallus-valgus-urile care nu mai existau zvîcneau. De altfel, și dacă-ți taie un picior, el încă te mai doare. Așa auzise. Din nou Onofrei nu se putu împiedica a-și pune probleme metafizice : cum era mai ușor să mori : deodată și să te îngroape deodată sau să te taie la

răstimpuri și să-ți îngroape bucățile de-a rîndul fiecare ? În tot cazul, Onofrei nu știa ce făcuse doctorul cu hallus-valgus-urile lui. Totuși, problema șoricelului era și mai importantă, cu toate că nu comporta probleme de metafizică complicată...

În hambar existau cert șoareci. Oare șoarecii vin și pe lumină ? Dacă va dormi cu becul aprins, va fi ferit de vizita șoarecilor în păr ? Pentru ce le este oamenilor silă de șoareci și nu de pisici ?

Onofrei petrecu o noapte agitată. Din cînd în cînd, el apăsa pe butonul soneriei stricate. Onofrei își făcea datoria. Poate era o sonerie care suna numai noaptea. Poți să știi ? Cine știe, poate sora drăgălașă va sosi. Ca să-și facă curaj, Onofrei imagină că poate sora se îndrăgostise de el și va sosi să-i ție de urît. Poți să știi ! În tot cazul, nevasta nu trebuie să știe. De altfel, sora îi făgăduise că se va plimba cu el.

Becul aprins îl orbea, nu-l lăsa să adoarmă. Pe sub saci, șoarecii mișunau sau i se părea lui Onofrei. Poți să știi ! Onofrei hotărî că mîine va cere să fie mutat. Unde ? Nu se știe.

Se lumină de zi. Sora drăgălașă sosi. Onofrei îi spuse că un șoarece i se urcase în cap. Sora dădu un țipăt, scăpă paharul cu apă și voi să fugă. Abia, abia, Onofrei, urlînd de groază, o reținu.

— Stai frate !

— Eu sînt soră ! Te rog să nu mă insulți...

— Stai, soră, te implor. Mută-mă de-aci, că, o dată vindecat, o să-ți mulțumesc peste așteptări.

— Nu e unde.

— Atunci ce facem ?

— Dormi cu lumina.

— Nu este nici asta sigur. N-am dormit toată noaptea.

— N-am ce-ţi face !

Sora drăgălaşă trebălui destul de brutală în mişcări. Onofrei ţipă de durere. Unde-i nevasta, unde-i duioşia feminină ?

— Stai, frate, mai încet !

— Sînt soră !

După ce termină, zise :

— Plec.

— Nu mă lăsa !

— Ei, asta-i bună ! Nici distractiv nu eşti...

— Să vezi că...

Nimic. Sora plecă. Peste un ceas îi aduse apă, un ceai, marmeladă, pîine, le trînti, le înghesui lîngă grişul din ajun. Plecă. Peste cîteva minute se întoarse cu o pisică în braţe. Cea mai dulce pisică întîlnită, mătăsoasă, calină, pufoasă, moale, suplă, cu ochi mari de chihlimbar, duios ca mierea. Albă, avînd pe frunte o pată ca o diademă princiară şi bocăncei asortaţi la trei lăbuţe. A patra o purta goală ca Cenuşereasa după bal. Onofrei o primi în braţe. Pisica îl iubi imediat. Toarse tandru. Se lipi de el.

Sora rîdea :

— E a mea, zise.

— Îţi mulţumesc.

— Să te vedem după...

— Da, da.

— O să-ţi ţie de urît.

— Da, da.

— Te scapă de șoareci...

— Da, da.

Sora plecă. Onofrei rămase cu dulcea pisică, tandra pisică, blînda pisică. Simțul estetic al lui Onofrei era satisfăcut. Și inima lui. Avea un suflet lîngă el, un suflet pur. Animăluțul era delicios.

Într-adevăr, ziua trecu mult, mult mai ușor ca cea precedentă. Pisica mîncă cu Onofrei, din mîna lui. Îl linse degetele cu limbuța ei aspră. Cînd se întunecă, ochii ei de chihlimbar luciră verzi. Mai tîrziu, pisica i se urcă în cap, dar cît de suav ! Îl adulmecă insistent. Onofrei adormi cu pisica pe cap. Torsul ei, dulce cînt de leagăn, îl adormi...

În somn, Onofrei auzi o bufnitură. Se deșteptă. În odaie era întuneric. Pisica nu-i mai era pe cap.

— Pis... pis...

Nimic.

Onofrei aprinse lampa. Pisica, dulcea pisică, era în mijlocul odăii cu un șoarece în gură. Coada șoricelului atîrna jalnic.

— Cat ! Cat ! strigă Onofrei.

Pisica ridică ochii și-l privi crud. Încet, lăsă jos șoricelul și se așeză lîngă el.

— Da, zise Onofrei. Lasă-l să plece, că acum nu mai vine el ! Te asigur !

Șoricelul se mișcă ușor. Pisica puse cu grație o labă peste el și, jucăușă, îl răsturnă. Onofrei surîse :

— Ei, acum lasă-l...

Pisica trase laba. Șoricelul se așeză pe lăbuțe. Rămase încremenit, bibelou. Pisica se ridică, se scutură

grațios și se depărtă ușurel. Șoricelul o zbughi. Pisica, într-un salt arcuit, se azvîrli direct în spatele lui. Îl înhăță în dinți. Se auzi un scîncet subțire.

— Vai... vai... zise Onofrei.

Pisica veni încet cu șoricelul în bot spre Onofrei.

— A, nu ! strigă el, că doară n-ai să te urci cu el în pat. Proasto ! Cat ! Cat ! Lasă-l ! Lasă-l ! Auzi tu, lasă-l !

Nedumerită, pisica îl privi fix, cercetător și crud. Onofrei vru să se aplece să dea o palmă pisicii. O zvîcnitură la picioare îl răsturnă, gemînd, pe pat. Pisica, prudentă, se depărtă. Încă îl privea pe Onofrei fix. Atunci pisica se ridică în două labe în fața lui Onofrei și începu cu multă grație să jongleze cu șoricelul. Îl azvîrlea, îl prindea, îl azvîrlea iar, îl prindea iar, minge vie. Fascinat, Onofrei privi. La un moment dat, se pîndiră toți trei cu intensitate. Pisica, proptită în labe, gata să sară, șoricelul chircit, gata s-o tulească. Onofrei trase un răcnet. Degeaba ! Șoricelul era iar în botul pisicii, în ghearele ei, în dinții ei. Apoi începură niște tumbe sălbatice prin toată odaia. Pisica era cînd sus pe saci, cînd jos sub saci, cînd colo, cînd ici. I se se auzeau tumbele moi de trup suplu. Șoricelul alerga, dispărea, pisica apărea cu el în bot. Îl așeza jos în fața ei, îl privea fix.

Înmărmurit, Onofrei începu să strige :

— Iezuiții ! Iezuiții ! Procesul Templierilor ! Savonarola ! Satana !

Simți că înnebunește de groază.

— Te rog... pis... pis... te implor, mănîncă-l o dată ! Fie-ţi milă şi mănîncă-l ! Da' ce, sînt eu Dumnezeu să pot răbda atît ?

Pisica începu iar să se joace delicat cu şoricelul. Onofrei începu să zvîrle în pisică cu tot ce găsi la îndemînă : cu paharul cu apă, cu cratiţa cu supă, cu perna, cu grişul cu lapte, cu marmelada. Speriată, zbîrlită, pisica îl privi nedumerită şi duşmănoasă. Se feri mai în lături cu şoarece cu tot. Onofrei luă pătura şi, ca un cowboy cu un lasso, o suci în aer, apoi o zvîrli asupra pisicii. O prinse. Pînă să iasă pisica de sub pătură, şoricelul o zbughi sub pat. Pisica ieşi la suprafaţă de sub pătură şi se apropie de pat. Onofrei, strigînd de durere la hallus-valgus-urile lui, se aplecă şi-i trase pisicii cu putere cîteva palme. Pisica fugi. Şoricelul dispăruse. Onofrei se aplecă mai tare. Îl văzu ascuns în gîtul ploscei de sub pat. Un vîrf mic de codiţă depăşea.

Toată noaptea, Onofrei îngrozit, păzi şoricelul. Toată noaptea pisica, furioasă, îl privi fix, crud pe Onofrei. Onofrei avea febră. Crezu că pisica ştie tot despre el, că îl urăşte.

Dimineaţa, cînd sosi, sora drăgălaşă rămase înmărmurită de dezordinea din odaie : perna pe jos plină de griş, cimentul plin de supă, paharul ţăndări, pătura udă în băltoaca supei şi Onofrei dezvelit în pat numai cu cearşaful pe el şi cu părul vîlvoi.

— Ce-i asta ? zise, aspru, sora.

Onofrei nu răspunse. Pisica merse la soră şi, blîndă, mătăsoasă, tandră, mîrlăi prelung. I se frecă

grațios de picioare. Sora o luă în brațe. Lui Onofrei i se făcu teamă ca nu cumva pisica să-l denunțe.

— Ce-i cu ea ? E plină de griș cu lapte și supă...

— S-o iei de-aci ! Să n-o mai văd ! urlă Onofrei.

— Preferi să te mănînce șoarecii ?

— Da.

— Ce, ești nebun ! Ai înnebunit ?

— Da.

Onofrei recunoscu totul imediat, de teamă. Era mai prudent așa. Poți să știi ?

Cînd sora se aplecă să scoată plosca, găsi acolo șoricelul mort. Probabil murise de spaimă. Cine știe ? Poți să știi ?...

ONOFREI ŞI CURCUBEUL

Onofrei credea că este cel mai deştept om din lume, dar, din modestie, nu spunea nimănui acest lucru.

Onofrei mai credea ferm că pămîntul este rotund. Şi nu pentru că învăţase la şcoală că ar fi rotund! Auzise chiar, tot la şcoală, că cel ce descoperise acest lucru fusese ars pe rug, dar Onofrei, de cînd se modernizase lumea şi nu se mai băgau oamenii la puşcărie şi nici nu se mai ardeau pe rug pentru descoperiri artistico-ştiinţifice, nu se mai temea de nimic şi hotărî să propovăduiască rotunjimea pămîntului ca pe un nou crez.

Ca să afirme că pămîntul este rotund se baza pe o intuiţie ce-i părea sacră, pentru că o gîndise el. Se considera purtător al unui mesaj pe care trebuia să-l facă cunoscut cu orice risc şi sacrificiu.

Ca să poată reuşi în a-şi afirma personalitatea ca o valoare intrinsecă şi, avînd multă energie şi neştiind ce face cu ea, începu să imite pe toată lumea. Era în căutarea personalităţii lui. Îşi lăsă părul lung

și cotleți, apoi îi rase, își lăsă barbă și o tunse, își lăsă mustăți și le rase. Își rase și sprîncenele. Ele recrescură. Se gîndi că ar fi cu totul original de și-ar tăia și alte părți ale corpului, dar renunță, căci femeile îi plăceau și nu era sigur că și părțile tăiate îi vor crește la loc ca sprîncenele și mustața. Fondă atunci două societăți : una de admirație a persoanei lui și alta de recuperare prin explicații a timpului pierdut.

Onofrei deci credea ferm că pămîntul este rotund. Îi mai rămînea să-i facă și pe ceilalți semeni ai lui să creadă ca el, căci Onofrei știa că numai așa va fi promovat șef de școală, conducător de echipă, deschizător de drum, pionier al timpurilor noi, om original, și că numai așa membrii societăților își vor plăti cotizațiile.

Onofrei observase ca cei mai celebri marinari de pe covertă : „Victorie, pămînt la orizont !“ și că el însuși, cînd umblase pe întinsurile plaiuri sau privise în larg de pe coasta Mării Negre, văzuse, cu ochii lui văzuse, linia orizontului.

„Deci Orizontul există, își spuse Onofrei, nu este o iluzie.“

Exaltat, strigase și el eroic, de pe malul mării : „Victorie ! Pămînt rotund la orizont !“ cu toate că își da seama că situația lui nu era chiar identică cu cea a celebrilor marinari și că ar fi trebuit, ca să fie original, să strige : „Victorie ! Orizont la pămînt rotund !“ Dar diferența îi păru minimă și continuă să se autoadmire.

Cu toate aceste diferențe între cel ce fusese ars pe rug, marinarii de pe coverte și el, Onofrei, totuși — cu toată seriozitatea necesară (apanajul oricărui purtător de mesaj) — Onofrei începu să-și adune colaboratorii, materialul tehnic și cotizațiile întru promovarea scopului la rang științific.

Mai întîi Onofrei se convinse și crezu — și nu ca poeții care vorbesc și ei de orizont ca de ceva existent — Onofrei crezu, zic, în realitatea tangibilă a orizontului. Îl văzuse doar cu ochii lui.

Deci Onofrei hotărî că va merge pînă acolo și că va atinge linia orizontului cu mîna, că apoi, cu linia orizontului în mînă, o va ridica ușurel, se va apleca și va trece sub orizont ca sub o frînghie și că astfel va dovedi că pămîntul este rotund și că apoi va propovădui pur și simplu ce aflase.

De altfel, de copil Onofrei avusese veleități și probleme metafizice, căci fusese, ca toți copiii unici la părinți, un copil genial.

— Mamă, întreabă Onofrei mic de trei ani, ce sînt granițele ?

— Sînt ce despart pe oameni.

— Adică cum mamă, pot să stau la graniță răscrăcărat cu un picior într-o țară, cu celălalt în altă țară și, întorcînd capul într-o parte, să vorbesc de pildă franțuzește și întorcînd apoi capul în cealaltă parte, să vorbesc nemțește ?

— Da, poți, i-a spus mama, imprudentă.

— Dar dacă amețesc și încurc limbile, ce se întîmplă ?

— Asta nu știu... poate război, dar în tot cazul ești prea mic pentru astfel de probleme care, de altfel, nu au fost rezolvate nici de cei maturi și competenți în ale diplomației... mai spuse mama imprudentă, căci din ziua aceea, micul Onofrei refuză să mai învețe limbi străine, pretextînd că nu vrea să se facă război și începu să creadă (și mama lui credea) că este cel mai deștept copil de pe lume și să-și pună tot felul de întrebări demonstrative ale inteligenței lui. Tot cam în aceeași epocă observă și că există orizont și că pămîntul este rotund.

Onofrei, deci, foarte de tînăr, avu un scop în viață, ceea ce-i conferi posibilitatea să explice orice ar fi făcut. Neavînd suficientă anvergură, nu-i dădu prin cap să se dedea la crime, dar, de pildă, nu mergea la slujbă (îl întreținea mama și, mai tîrziu, nevasta) și sta lungit comod în pat, pretextînd cu severă seriozitate că este obosit pentru că se gîndește pînă la epuizare la planul lui de a cuceri orizontul, deci de a deveni celebru, deci bogat, deci capabil să-și plătească datoriile. Făcea planuri cu înfrigurare că atunci își va mobila casa cu mobile stil epocă terțiară, că va dormi în schelete de mamut și va bea vin din cranii de oameni celebri (erudiți, poeți sau criminali, egal... celebri să fie). Își luă mai întîi o amantă, apoi mai multe, pretextînd că-l inspiră și că se înțelege mai bine cu ele decît cu nevasta. A fost o vreme cînd a petrecut pe frînte, lăsîndu-și mama bolnavă, nevasta ofilită și copilul rahitic în mizerie, asta ca să se consoleze că nimeni nu-l înțelege, că nimeni nu-l ajută

să parvină să fie celebru şi ca să uite că, din vina altora, nu şi-a împlinit încă măreţul scop. Acasă, s-a dezlănţuit. A urlat, insultîndu-şi mama, nevasta şi copilul, că sînt nesimţiţi, inconştienţi şi că nu-l ajută. Ura !

Într-o zi, cînd Onofrei se simţea agreabil poetizat de o melancolie neînţeleasă şi interesantă, umblînd disperat pe drumuri, hai-hui, văzu pe cer un curcubeu. Imediat înţelese că era însuşi orizontul care în onoarea personală a lui Onofrei se urcase la zenit şi se colorase. Exaltarea lui Onofrei nu cunoscu margini. Scopul final al victoriei se amplificase brusc, miraculos, progresase vizibil. Onofrei crezu că, dacă nu a putut pînă în acea zi ajunge la orizont, în tot cazul acum îi va fi uşor să treacă pe sub curcubeu. Făcu mitinguri speciale ale tuturor societăţilor de admiraţie a preşedintelui, se realese preşedinte, de fapt şi de onoare, adună cotizaţii şi declară frenetic că în curînd va trece pe sub curcubeu.

Oh, de cîte ori din clipa aceea Onofrei nu a alergat nebun ca să poată trece pe sub curcubeu ! Nici ploaia nu-l oprea. Făcea sacrificii ! Apoi, obosit, ajungea, fără să ştie cum, tot la cafenea, sau restaurant ca să se odihnească puţin la o şuetă. Şuetele, bineînţeles, durau imens de mult şi ţineau loc de realizări.

Asta a fost epoca de glorie a mesajului, căci Onofrei, susţinînd că trebuie să aibă la îndemînă mijloace tehnice adecvate ca să parvină, în fine să treacă pe sub curcubeu, hotărî să-şi cumpere un automobil.

Cu mari sacrificii din partea lui, Onofrei împrumută bani de la toți prietenii și admiratorii, iar întreaga lui familie, timp de trei luni de zile, mîncă iaurt cu covrigi, cu excepția lui Onofrei, care se refugie la restaurant. Copilul căpătă, spre gloria lui Onofrei, care puse și aceasta pe socoteala sacrificiilor făcute de el pentru mesaj, căpătă, zic, o tuberculoză galopantă. Onofrei, după ce tocă o parte din banii hărăziți parastaselor și cioclilor, merse la înmormîntare în automobil proprietate personală și particulară. Avea Onofrei și un palton splendid, nou-nouț pe el, cumpărat tot din banii ăia.

Apoi, tot ca să treacă pe sub curcubeu, își cumpără tot felul de vehicule cu tracțiune din ce în ce mai rapidă, mai perfecționate, și beția vitezei îl cuprinse în așa măsură, încît un timp uită chiar de curcubeu și neglijă societățile fondate de el, afară de cea a recuperării în palavre a timpului pierdut. Cotizațiile bineînțeles că le aduna cu regularitate.

Se grăbea de plăcerea de a se grăbi... Apoi, mai tîrziu, amintindu-și de curcubeu, observă cu uluire că viteza, oricît de avansată ar fi fost, era inutilă pentru atingerea idealului propus. Și parcă și curcubeul se arăta mai rar ca pe vremuri, cînd era tînăr !

Totul luă sfîrșit cînd, într-o zi, cineva, un invidios, dar mai precis ca Onofrei în acțiuni, îi trase cu măciuca în cap. Onofrei nu avu timpul să vadă cine l-a pocnit. Crezu că poate chiar soarta rea, un destin mîrșav, dar avu timp să vadă stele verzi, ceea ce-l consolă oarecum, dar numai vizual, că de intelect

nu mai putea fi vorba, de faptul că nu putuse trece, cu toate sacrificiile făcute, pe sub neînduplecatul orizont sau măcar sub apoteoza curcubeului înălțat sus în onoarea lui Onofrei.

Dar, ca să se consoleze definitiv, și cretinizat fiind de lovitură, Onofrei hotărî să-și schimbe religia și acceptă cu mare evlavie să se facă musulman.

Onofrei, fiind o fire romantică și neputîndu-se consola cu una cu două de pierderea curcubeului, trecu pe sub toate religiile și mereu cu aceeași încredere căci, cum nu era convins că există un singur adevăr sau măcar un singur Dumnezeu, îi era indiferent în care religie trecea. Criteriile fiind de ordin muzical, decorativ, sexual sau olfactic, trecerea era ușoară, mult mai ușoară ca pe sub curcubeu. Apoi ce-l mai ajută în măsură majoră la treceri a fost că, în fine, se hotărîse să fie consecvent și, cum alesese instabilitatea mintală ca îndreptar, i-a fost facil să se țină de cuvînt.

Trecerea la altă religie o făcea întotdeauna în deplină sinceritate. Și cînd mințea, tot sincer era, chiar dîndu-și seama că minte pe socoteala lui, căci de la o vreme observă că nimeni nu-i mai dă crezare, chiar cînd i se întîmplă să spună adevărul. Ceea ce nu-l împiedică să mintă în continuare cu sinceritate și cu lacrimi în ochi. Onofrei era și sensibil la frumusețile naturii și la preceptele morale. De aceea Onofrei îl învinuia pe Dumnezeu de tot ce se întîmpla rău pe pămînt, scoțîndu-se pe el însuși mereu din cauză. El, Onofrei, spre neasemănarea lui cu Dumnezeu, era perfect.

Prudent fiind, s-a ferit de copil să creadă în coincidențele cauzei și efectului dar, cu timpul, maturizîndu-se și observînd că cifrele corespund uluitor cu realitatea gîndită și aplicată și observînd și mersul stelelor pe cer, Onofrei, neputîndu-se lămuri, deveni superstițios. Aceasta îi fu ultima religie, ultimul refugiu.

Muri nedumerit, strigînd cu disperare : EU, EU, EU, înecîndu-se în propriul lui pronume scris cu litere majuscule : EU.

ONOFREI ŞI IOANA D'ARC

Onofrei nu ştia cîţi ani are, căci de cîteva zile îşi pierduse Buletinul de Populaţie. Îşi amintea însă perfect că, mai demult, stătuse de vorbă cu Ioana d'Arc. Asta foarte demult... dar Onofrei încă se frămînta cu cele ce se petrecuseră atunci. Nu numai că o cunoscuse pe Ioana d'Arc, dar şi stătuse îndelung de vorbă cu ea în timpul vieţii ei şi mai ales după moartea ei.

De ce să nu fi stat ? Îi era mai uşor să vorbească cu ea decît cu nişte vecini care locuiau în acelaşi bloc şi cu care nu avea nimic comun. Dar cu Ioana ! Oh ! cu Ioana era cu totul altceva. Cu Ioana plînsese, se bucurase, se revoltase, se entuziasmase, apoi îndelung suferise. De ce, de ce fusese arsă pe rug ?

Pe Ioana o iubea. Cît de dulce îi era să mărturisească aceasta. Şi ăsta era lucrul cel mai important ! Ca să afirmi cu mîna pe conştiinţă că ai stat de vorbă cu cineva e necesar să poţi spune : „Îl iubesc". Am suferit şi m-am bucurat împreună cu el ! Ce importanţă are cînd şi cum ?! Pentru Onofrei era cert că

o cunoscuse personal pe Ioana d'Arc și înainte și după moartea ei.

Acum Onofrei va profita că-și pierduse Buletinul de Populație ca să se destăinuiască. Nu se temea. Nu avea Buletin, deci nimeni nu-l putea trage la răspundere, cel puțin cîteva zile. Și asta era enorm. Să nu poată afla nimeni cine ești, unde locuiești și să nu știi nici tu cum te cheamă, cîți ani ai, nici chiar dacă realmente ai trăit sau nu în timpul Ioanei d'Arc! Să nu te poată nimeni contrazice cînd spui că ai cunoscut-o personal!

Onofrei știe cum era Ioana cînd avea patru-cinci ani. Îi văzuse ochii și asta ajungea. Ar fi fost în stare numai cu atîta ca să afirme că văzuse un înger. Așa au îngerii ochii. E sigur.

Onofrei se emoționează pînă la lacrimi cînd se gîndește la privirea îngerilor și Onofrei, fără Buletin de Populație în buzunar, umblă năuc pe străzile Bucureștiului, privind intens la fețele oamenilor, la ochii lor și caută, și așteaptă să întîlnească iar oameni cu ochi ca ai Ioanei. Îi e dor de Ioana.

Înger cu chip de om. Așa era Ioana, sau om cu chip de înger. E totuna.

Poate oare Onofrei să nu fie cutremurat și să nu-și amintească cît era de dulce copilul cu ochi de înger cînd se plimbau pe cîmpii amîndoi, ținîndu-se de mînă? Poate Onofrei să nu plîngă amintindu-și că aceeași mînă a fost arsă pe rug de oameni cu chip de diavol?

Nu-i prea pasă lui Onofrei că și-a pierdut Buletinul de Populație. Știe că va căpăta unul nou. Era

lucru sigur că în ziua în care se va hotărî, după o uşoară amendă, i se va da un alt Buletin şi va afla atunci şi cum îl cheamă şi cîţi ani are, în fine, tot. Dar pînă atunci, Onofrei se simte în deplină libertate a fiinţei lui, că poate dispune de el în orice chip. Onofrei spera chiar că-i vor face un Buletin care-i va da o senzaţie de împrospătare a fiinţei lui. Cu Buletinul nou în buzunar, Onofrei poate că nu va mai plînge singur în hohote noaptea de mila Ioanei, înger ars pe rug de oameni-diavol. Dar dacă era cert că va căpăta Buletinul nou, nu era sigur că Buletinul va aduce tot ce aştepta el de la o viaţă nouă ! Aşa că Onofrei profită de ocazie ca n-are Buletin de loc ca să se simtă, în aşteptare, la orice.

Ar putea merge chiar şi la Gara de Nord sau la Aeroportul Băneasa şi să aştepte pe cineva. Cine ştie ? poate va sosi chiar el, Onofrei, din cine ştie ce ţară necunoscută, miraculoasă.

Onofrei îl întîmpină. Îl îmbrăţişează emoţionat. De mult îl aştepta să vină. Îl luă în braţe. Se aplecă spre urechea lui. Îl întrebă în taină :

— Eh ! Onofrei, cum a fost ?

Onofrei cel sosit din depărtări se uită cu spaimă în jurul lui, lăsă valiza jos din mînă şi îi şopti lui Onofrei cel care îl aşteptase :

— Oamenii sînt cam la fel pretutindeni.

— Vai de mine !

— Da.

— Dar îngeri, îngeri ai văzut ?

— Da, șoptește Onofrei cel de curînd sosit din voiaj, am văzut. Am văzut, dar prea puțini și unii dintre ei erau chiar bolnavi.

— Cum ? De ce ?

— Se plictisesc.

— De ce ?

— De durere că așteaptă prea îndelung.

— Ce așteaptă ?

— Să fie mai mulți îngeri pe pămînt ca să preia ei comanda.

— Asta-i bine.

— Da, dar între timp îți spun că s-au cam plictisit. S-au apucat de năzbîtii și chiar unii și-au cumpărat automobile și fac viteză. Mor mulți. Se fotografiază morți prin gazete și asta îi distrează. Alții, din plictiseală, inventează tot felul de distracții și stupide și periculoase. Alții se avîntă în acte inutil eroice. Unii pretind că li s-a făgăduit că se va înființa pace pe pămînt și nu vor să mai meargă la război și duc lupte sîngeroase împotriva războiului.

— Ce ne facem ?

— Ce să ne facem ? Să așteptăm și noi ca ei.

— O să ne îmbolnăvim și noi...

— N-am ce-ți face. Distrează-te și tu !

Și Onofrei cel cu valiza, după conversație, a plecat, și Onofrei cel fără valiză a rămas în Gara de Nord sau Aeroportul Băneasa, așteptînd vești de departe. Poate se întorc cocorii sau vreun cosmonaut.

Și Onofrei începu iar să aștepte. E fericit că-și poate permite luxul să aștepte. Sînt oameni care nu așteaptă nimic. Onofrei însă aștepta.

Asta pînă va căpăta iar Buletin, căci după aceea va merge iar la slujbă şi va trăi ca toată lumea, nu hoinărind pe la gări şi aeroporturi. Onofrei tresări : îşi amintise tam-nesam de Ioana d'Arc cînd hotărîse să se azvîrle din turnul unde fusese ţinută prizonieră. Zicea că va zbura. Onofrei credea că lucrul este posibil, dar nu ştia dacă Ioana va putea.

Ea a plîns :

— Te îndoieşti de mine Onofrei !

Onofrei tresări din nou. Nu se îndoia, dar se temea pentru ea. Dacă... Doamne... dacă ?

Dacă ce ? Ori că da, ori că ba, tot miracol era. Tot miracol, şi să se azvîrle şi să zboare, şi tot miracol să se azvîrle şi să se sfarme. Ce, credeţi că e uşor să te azvîrli sau uşor să zbori ? Hai să ne azvîrlim. Aveţi curajul să vă azvîrliţi ? Sau puteţi să zburaţi ?

Onofrei se plimba îngrijorat de colo-colo pe aeroport. Bănuia că nici el nu poate să zboare, nici să se azvîrle. Îl doare sufletul. Dar trebuie să recunoască adevărul. Şi asta este un miracol : să-ţi recunoşti mica măsură. Cinstit.

Dar Onofrei era nenorocit că nu avea suficientă grandoare şi că nu înţelegea cum vor putea fi oamenii ajutaţi ca să capete priviri de îngeri dacă nimeni nu se mai azvîrle.

Onofrei nu asistase la azvîrlirea Ioanei d'Arc din turn. Nu asistase din mai multe motive. Întîi pentru că îi era frică să nu se dovedească neadevărată credinţa ei şi adevărată lipsa lui Dumnezeu, apoi ca să nu o vadă sfărîmîndu-se acolo jos. Nu numai că

el nu se azvîrlea, dar lașitatea îl împiedicase să asiste... iar mai tîrziu cînd aflase că într-adevăr ea se azvîrlise și fusese lin purtată pînă jos, Onofrei a fost convins că asta-i adevărat și a exultat de bucurie, dar nici atunci Onofrei nu se uncase în turn și nu se azvîrlise.

Ioana lui fusese purtată pe aripi de frații ei îngeri. Putea vreodată spune Onofrei că nu este adevărat, cînd el nu fusese acolo ca să vadă că nu este adevărat ?! Pentru ce să nu creadă cînd nu văzuse ?

Acum, de curînd, Onofrei fusese la țară cu niște treburi (de altfel în drum spre sat pierduse Buletinul), și acolo în sat, un om, țăran cumsecade, îi spusese în deplină convingere :

— Ce cosmonauți !! Minciuni ca să creadă proștii. Da'ce, noi sîntem copii să credem să există Cosmos și cosmonauți ?!

— Dar Lună există ? întrebase Onofrei, tulburat.

— Da, există. O vedem.

— Dar stele ?

— Da, și stele, da' Cosmos nu. Ce-i aia ?

— Dar gol există ?

— Nu.

Furios Onofrei a rînjit :

— Nici la covrigi ?

— Acolo poate că există, că-l vedem. Las' că știu eu, nu mă las păcălit cu una cu două !

Putea Onofrei să-l asigure că este adevărat că omul zboară în stele și că din stele vor veni făpturi ? Deci, de ce să nu creadă el, Onofrei, că Ioana sosise lin, purtată pe aripi de înger, jos pe pămînt, cînd se

azvîrlise din turn, cînd el nu fusese de față și nu controlase că nu-i adevărat ?! Adevărat era că el nu putea să facă ce a făcut Ioana d'Arc. Asta da. Asta era sigur. Dar numai el era de vină, nu Dumnezeu, de neputința lui, căci pînă nu încercase să se azvîrle, nu știa că va fi sau nu purtat lin pînă jos, pe aripi de înger. Deci, neavînd curaj, nu va afla niciodată.

Cînd o întîlnise din nou pe Ioana se simți foarte ponosit că nu-i dăduse crezare.

— Te rog să mă ierți că nu am crezut că ai să zbori, i-a spus.

Ea a răspuns :

— Era natural ca nici tu să nu mă crezi. Mă simt singură. N-am cu cine vorbi. Se vor împlini toate și nimeni n-o să mă creadă.

Onofrei se chirci, zdrobit de rușine.

— Iartă-mă, dar nu sînt nici acum capabil să cred că poți.

— Taci ! Taci ! i-a spus ea cu glase de comandă.

În clipa aceea Ioana era înger cu spadă.

— Taci ! Stai cu mine o clipă. Tu nu mă crezi, nu-l crezi nici pe Dumnezeu în stare să facă ce face, dar cel puțin ești cinstit. Plîngi de rușine că nu crezi. Stai, Onofrei, întîrzie o clipă lîngă mine căci voi porni mai departe și am nevoie să fiu încurajată, cu toate că groaza nu duioșia, groaza e cea care îmi dă aripi de foc pentru a nu porni iar.

— Groaza ?! se miră Onofrei.

— Da, groaza. Mi-e groază de cît urît sînt oamenii în stare.

— Atunci...

— Atunci voi încerca să-l schimb. Asta e!

Onofrei dete un țipăt.

— Ioana, fugi! Fugi cît mai e timp!

— Nu! Nu!

Și Ioana, înger cu aripi de foc, plînse.

— Voi rămîne... voi încerca...

Onofrei șopti:

— Ar fi un miracol mai mare ca cel din... turn... Știi, azvîrlirea în gol, dacă i-ai putea schimba.

— Taci, taci, a spus ea. Orice cuvînt e zadarnic. Voi încerca. Și voi lăsa cu limbă de moarte ca toată lumea să încerce. Oricine va îndrăzni, să încerce.

Onofrei se cutremură:

— Predici inutilul.

Ioana zise:

— Onofrei, îți voi spune acum o taină sfîntă, cea mai mare taină, cea pe care se bazează însuși progresul și existența stelelor — pămîntul fiind socotit și el stea. Iată: bunătatea are în sine mai multă putere ca răul.

Onofrei surîse sceptic:

— Nu cred. Devii sentimentală. Sirop!

— Nu. Socoteala-i simplă: gîndește-te că dacă răutatea ar fi suficientă ca să distrugă pe oameni, de mult ei n-ar mai exista, căci este mai multă răutate ca bunătate pe pămînt.

— Da... da... dar cine știe ce șmecherie se mai ascunde și aici... ce socoteală... ce interese!

— Nimeni nu cunoaște care picătură va face să se reverse paharul. Poate... cine știe?... chiar tu, Onofrei...

Onofrei strigă :

— Nu, nu, eu nu !... Refuz !

— Poate chiar eu... şopti Ioana pierdută în gînduri.

— Au să te judece oamenii pentru orgoliu. Nu au să suporte că vrei să-i ajuţi.

— Se poate.

— Nu te avînta.

— Nu pot.

— Stai liniştită. Stai acasă.

— Nu pot.

— Dar în definitiv tu ce vrei să faci ? Ce scop ai ? o luă Onofrei de scurt.

— Nu ştiu exact. Mi se va arăta de la sine ce am de făcut.

— Orbeşte, se indignă Onofrei.

— Toţi mergem orbeşte, dacă orbeşte merge soarele.

— Ioana, nu mai vorbi în bobote, că-i periculos.

— Ştiu, dar mie nu-mi pare că-s bobote.

— Importantul e ce li se pare celorlalţi.

— Nu. Importantul e ce mi se pare mie.

— Din ce în ce mai periculos tot ce vorbeşti tu. Nu-i a bună !

— Ştiu, dar n-am ce-ţi face. Fii tu prudent dacă poţi. Pe mine nu mă interesează, ştii bine.

Şi Onofrei ştia. Era inutil să încerce. Nici pe soare Onofrei nu încerca să-l sfătuiască în anumite momente să fie altfel decît era. Cu toate că, de cîteva ori, încercase. Se aşezase în genunchi în faţa răsăritului roş

și rotund și-l rugase frumos, cu alese cuvinte, să fie mai blînd, mai potolit.

Fusese tocmai un an de secetă — dar degeaba, soarele se pare că nu auzise. Lume multă murise. Dar cine știe căror motive se datora furia soarelui. Abia se terminase războiul și poate soarele își amintea ororile săvîrșite de către oameni. Se înroșise de rușine.

Apoi a fost o vreme cînd Onofrei a pierdut-o din vedere pe Ioana d'Arc.

Omul nu-și aduce aminte întotdeauna să gîndească la ce este important. Inventează tot felul de distracții ca să nu gîndească la ce trebuie să-l preocupe. Unele invenții, pentru a uita, sînt periculoase, altele cretine, altele oribile, lupte cu tauri, curse de motocicletă, pierde averea la bridge și se împușcă. O înmormîntare e o distracție, nu glumă! Și așa reușește să se mai gîndească la Ioana d'Arc.

Onofrei se învinuia că o pierduse din vedere un timp. Cînd și-o aminti, a fost uluit de purtarea lui. Ceru iertare Ioanei și începu iar să stea cu ea. Se întoarse la Ioana. Ea nici nu i-a amintit că o părăsise. Vorbi cu el ca și cum ar fi fost în continuare :

— ...acum sînt victorioasă. Am stat alături de rege la încoronarea lui. Eu l-am făcut rege. Am să...

Ioana arăta bine. Părea sănătoasă și privirea îi era mai zglobie. Avea o înfățișare sportivă.

Uluit, Onofrei, în loc să se bucure, se întristă.

— Ei, acum... ai să te potolești...

— Nu, zise ea. N-am să mă potolesc. De ce să mă potolesc? Abia acum încep cu adevărat. Dumnezeu

m-a ajutat. Pentru ce să mă opresc ? Am să-mi cumpăr şi bilet la loterie. Am noroc !

Un simţ ciudat îl înfioră pe Onofrei. Probabil că asemenea fior îi cutremură pe cîini cînd, înaintea tuturor, presimt o moarte, o nenorocire, şi urlă.

— Ioana, hai să ne întoarcem la tine în sat să paştem oile...

— Nu pot. Am treabă.

— Ce treabă ?

— Trebuie să păzesc ce am cîştigat, nu oile.

— Adică să beneficiezi ?

— Oh ! Vai, Onofrei ! Mă insulţi !

— Roagă pe Dumnezeu să te poarte pe aripi de înger departe de aici, oriunde, dar departe de succesele tale. Ascunde-te ! Eu am să vin mai tîrziu, pe căi naturale, după tine.

— Nu se poate.

— De ce ?

— Am treabă.

— Ce treabă ?

— Să păzesc ce am cucerit, nu oile.

— Ispiteşti, Ioana !

— Am încredere în Dumnezeu.

— Nu. Cînd ai sărit din turn ai avut încredere şi n-ai ispitit. Acum însă ispiteşti.

— Eu nu văd nici o diferenţă. Cu ce drept mă judeci ?

— Mi-a plăcut atît de mult ce-ai făcut pînă acum ! Acum mi-ar place să dispari. Nimeni să nu mai ştie niciodată de tine. Să treci direct în legendă.

— Asta-i bună ! Eşti demodat !

— Ioana, ai început să vorbești ca toată lumea.
— Sînt om.
— Erai înger.

Onofrei era încă la aeroport și se aștepta iar pe sine. Nu avea pe altcineva cu care discuta. Dacă Onofrei, cel plecat, va veni la data asta cu știrea senzațională, descoperită cine știe în ce manuscrise vechi, că Ioana d'Arc nu fusese prinsă, judecată și arsă pe rug ?

Dar nimeni nu sosi cu astfel de veste și Onofrei trebui să se obișnuiască iar cu ce știa : Ioana fusese arsă pe rug.

Ioana fusese arsă pe rug și totuși mai putea trăi încă Onofrei. Cu toate că aflase că Ioana fusese arsă pe rug — adineauri Onofrei băuse cu plăcere o cafea acolo la restaurantul aeroportului — dar proba că putea trăi și bea o cafea acolo la aeroport, pentru că, în decursul vieții lui, mai aflase și de alții — ah ! și de cîți — că fuseseră arși pe rug sau, în fine, că li se mai întîmplaseră lucruri cam asemănătoare. Onofrei își da seama că el nu se putea sinucide de fiecare dată și că între timp se obișnuise în aceste întîmplări. Căpătase dexteritatea în a răbda ca oamenii să se ardă pe rug unii pe alții.

Onofrei își aduse aminte de Ioana și suferi din nou pentru că pe ea o cunoscuse personal și cu asta nu se putea obișnui.

Onofrei, așteptînd așa pe celălalt Onofrei care nu sosea, deodată — spre marea lui uimire — o văzu pe Ioana d'Arc cum coboară dintr-un avion fără destinație și vine spre Onofrei. Onofrei se uită cu spaimă

în jurul lui, dar observă cu mare destindere că nimeni în afară de el nu o vedea pe Ioana.

Ea era înduioșător de simplu îmbrăcată, așa ca atunci cînd păștea oile. Modestia ei era a oricărui timp, a oricărui secol. Nu era de loc demodată, poate numai deplasată prin simplitate.

— Ioana ! strigă Onofrei ca să-i atragă atenția.

— Pe tine te căutam, Onofrei ! spuse ea. Mai aveam să-ți spun ceva și am venit. Nu aveam pace.

— Ești vie ? Nu te-au ars ?

— Ba da, m-au ars, dar asta e altceva. Acum aveam de discutat cu tine tocmai despre această problemă.

— Stai o clipă, să-mi revin din surpriză !

— Nu-ți pierde vremea cu fleacuri. Ce-a fost a fost, acum e vorba că trebuie să discutăm problema, căci pentru mine este încă actuală.

— Și pentru mine. Îți spun drept, tocmai la tine mă gîndeam. Oh ! Ioana, așa de mult aș fi vrut să nu te fi ars !...

— Și eu, dar e prea tîrziu. E fapt împlinit. Acum însă...

— Unde locuiești ? Tot în sat la Domrémy ?

— Nu, cu totul într-altă parte.

— Să-mi dai adresa.

— O să fie greu.

— N-ai încredere în mine ?

— Ba da, dar n-am adresă.

— Și eu mi-am pierdut Buletinul.

— Asta a facilitat mult reîntîlnirea noastră. Dar pe cine aștepți ?

Onofrei se sfii să spună că pe sine se aşteaptă. I-a fost teamă să nu-l creadă nebun, sau poate să se ofenseze că n-o aştepta pe ea. Bîigui :

— Aşa... pe oricine... E plăcut să aştepţi pe cineva. Am atîţia oameni pe care nu i-am mai văzut de mult şi nu sînt sigur că vreodată îi voi revedea... rude... prieteni... Merg din cînd în cînd pe la gări, aeroporturi, şi-i aştept. Mi-e teamă să nu scap vreo ocazie.

— Sînt morţi ?

— Unii da, alţii nu. Depinde. Cu unii, morţi sau vii, n-aş mai avea ce vorbi, cu toate că mi-e dor de ei... nu m-ar înţelege. Totuşi, îi aştept.

Ioana îl întrebă cu timiditate :

— Cu mine ai ce vorbi ?

— Cu tine da, dar mi-e frică, mă tem !

— De ce ?

— Să nu fiu implicat în procesul tău... că n-ar fi de nici un folos. Nu te mai pot ajuta să nu te ardă dacă te-au ars.

Ioana rămase pe gînduri. Şopti :

— Totuşi... totuşi ar fi mai bine să avem puterea să discutăm. Cînd eram pe rug mi-am dat seama că ai avut dreptate.

— Eu ?

— Da. Trebuia să mă întorc la oi, să pasc oile. L-am ispitit pe Dumnezeu. Mi-am ispitit soarta.

Onofrei plecă fruntea. Se frămîntă :

— Am azvîrlit şi eu atunci aşa... o vorbă.

— Vorba s-a potrivit. Ai aruncat-o şi ai izbutit în plin. Ăsta a fost ultimul meu gînd : să cer iertare că

n-am ştiut să mă opresc la timp. Vorba ta : Am vrut să beneficiez de succes.

— Era natural.

— Uite, Onofrei, nu căuta acum să mă consolezi, că nu se poate... Cînd cineva plăteşte cu viaţa, înseamnă că a înţeles şi că a fost iertat. Nu mai e nevoie să mă ierţi şi tu. Mai bine felicită-mă că am înţeles, că nu este uşor să înţelegi aşa ceva. Asta am vrut să-ţi spun. De asta am venit la tine. Trebuia să ştii şi tu. Eşti singurul om care mi-a spus să mă întorc la oi, la simplitate.

— Şi ce-ar fi fost atunci ?

— Oh, atunci s-ar fi putut cu mine poate încă vreo minune nouă, mai mare...

— Mai mare ?

— Da, şi de care nimeni n-ar fi aflat vreodată. Şi acum, te las, plec.

— Unde ?

— Să pasc oile. Sînt blînde. Mă iubesc.

Şi Ioana dispăru.

Onofrei era singur şi-şi dădu seama că nu mai aşteaptă pe nimeni. Dar îi era inima bună, ca o pîine caldă.

Hotărî că a doua zi va merge să-şi facă un Buletin nou. Şi că apoi va merge la slujbă. Va iscăli la oră fixă condica de prezenţă. Se bucura să-şi revadă colegii.

Mai fusese o dată acolo. Acum Onofrei ar fi știut să meargă cu ochii închiși.

Onofrei se îmbrăcă frumos, era duminică, și o porni. Întîi se duse la o florărie, și cumpără un ghiveci cu o zambilă albă, apoi se urcă în tramvaiul 13 din stația Obor, adică aproape chiar din fața Oborului, acolo unde se clădiseră anul trecut pădure de blocuri noi. „Ce comod ar fi fost să se fi făcut stația chiar în fața casei mele. Nu m-aș mai fi gîndit să-mi cumpăr automobil."

Tramvaiul era ticsit. Un tînăr, cînd îl văzu pe Onofrei, se simți deodată bătrîn, bolnav, neputincios, mîncat de molii, mirosind a naftalină, zaharisit, ramolit, gaga, inutil, din secolul trecut, demodat, dar se resemnă, mulțumi și se așeză. După cinci minute Onofrei văzu o fată tînără, picantă, fardată, minijupă, părul tapat jumătate metru înalt, care sta lîngă el în picioare. Genunchii ei atingeau genunchii lui. Onofrei se ridică și-i oferi locul. Ea acceptă surîzînd, privindu-l cochet. Onofrei se simți tînăr, voinic, sănătos, erou, vioi, cuceritor, îmbărbătat, viril. De recunoș-

tință cugetă o clipă să-i dea ei zambila albă, dar se răzgîndi din timiditate. Prea mare aventură ! Apoi, acolo unde mergea, era poftit la masă, era potrivit să soseacă cu o floare.

După cîteva minute Onofrei găsi un loc și se așeză iar. Sta cuminte cu floarea în poală.

Tramvaiul era supraîncărcat. Oamenii cu pachete, fileuri, coșuri, damigene, sticle în mînă și în brațe, se împingeau, se înghionteau, vorbeau, se interpelau de la un capăt la altul, se certau sau se întrebau de sănătate. Trei transistori cîntau trei melodii diferite. Un copil mic urla din cînd în cînd : „Vreau cu barca în Cișmigiu". Un bătrîn îndruma lumea pe calea cea bună. El știa tot. Se auzeau hohote de rîs tineresc, nebunesc. Cu umerii, cu picioarele, cu șoldurile, cu mîinile, schițau un dans. Copilul mic urla : „Vreau cu barca în Cișmigiu". Comod așezat, zambila pe genunchi, Onofrei gîndea : „Eu de aș fi fost de la direcția tramvaielor aș organiza altfel transporturile în comun... Nu știu cum dar... în fine aș găsi eu o metodă să nu mai fie îmbulzeală..."

Totuși Onofrei se simțea bine în gloată, legănat de mersul tramvaiului. Era liniștit. Știa unde merge. La stații oamenii coborau, se înghionteau, se urcau gălăgioși, se îmbrînceau hotărîți.

O stație, două, trei, patru, zece o mie de stații, toate la fel. În tot cazul, după două ore de mers, Onofrei realiză că era cu două ore tramvai viteză mai aproape de Paris și se bucură. Se uită pe geam. Vedea lumina vitrinelor, a caselor, vehiculelor, forfota orașului. Între timp începuse să se întunece. Foarte

încet, dar sigur. O dată cu întunecarea, tramvaiul pătrunse într-altă lume decît cea omenească. Poate lumea piticilor, căci după un timp casele se micşorară din ce în ce. Apoi totul dispăru. Tramvaiul ajunse în plin vid. Un beţiv începu să cînte, apoi înjură. Pe nimeni. Pe toată lumea. Tramvaiul deraie. Hurducăi pe caldarîm. O parte din lume coborî şi împinse tramvaiul marşarier pînă îl repuse pe şine. Onofrei cu zambila pe genunchi sta cuminte : Ştia unde merge.

„Totuşi, îşi zise, pentru epoca asta modernă cînd omul o porneşte spre stele, încă sînt lucruri cam rămase în urmă ! Eu să fiu în locul conducătorilor statelor, m-aş grăbit mai mult, aş da ordine clare şi hotărîte şi aş schimba totul imediat. Sub domnia mea totul ar fi perfect. Aş ordona să se perfecţioneze şi oamenii. Şi, într-atîta perfecţiune, oamenii ar fi fericiţi. Secolul vitezei s-ar numi secolul în care aş dirigui eu !“ Onofrei era încîntat de el !

Apoi se iviră blocurile noi. Erau identice cu cele din Obor de la care pornise Onofrei. Pădure de blocuri. Toate la fel, ca o pajişte de flori uriaşe. Erau albe cu petale colorate în formă de ferestre. Prudent, Onofrei începu să întrebe în gura mare pe toată lumea :

— Mai este mult pînă la staţia Ghiocelul ?

— Mai este.

— Cîte staţii ?

Fiecare socoti în felul lui şi fiecare îi dădu lui Onofrei alte lămuriri precise :

— Cinci, patru, opt, trei...

Se contraziseră vehement între ei :

— Cum cinci, frate ?

— Sigur cinci.

— Sigur opt.

Onofrei începu să se uite îngrijorat la cei din jurul lui. Prudent, se postă lîngă uşă şi cu tot întunericul căută să citească tabelele indicatoare, gata pregătit să se repeadă jos.

— Dar unde mergeţi ?

— La o familie la masă.

— Nu frate, ce adresă căutaţi ?

— Cobor la Ghiocelul şi cunosc blocul. Am mai fost.

— Dar ce adresă ?

— Cunosc blocul, etajul III, apartamentul 56.

— Dar ce stradă ?

— Lîngă staţie. Chiar acolo.

Încet tramvaiul începu să se golească. O staţie, încă o staţie. Deodată cineva strigă la Onofrei :

— Coboară domnule, ce stai, că am trecut de Ghiocelul, sîntem la Trandafirul.

Lumea, serviabilă, îl îmbrînci pe Onofrei care se trezi cu zambila în braţe şi cu picioarele într-un noroi gros. Onofrei gîndi : „Oricît, ar fi trebuit să se cureţe noroiul tocmai aici unde coboară lumea. Iată, mi-am murdărit pantofii ! Ce o să spună oamenii cînd le-oi intra în casă, murdar ! O fi românul deştept dar nu are metodă de lucru.“ Onofrei privi în jurul lui. Pădure de blocuri. Strada nepavată încă se canaliza.

Trandafirul, citi Onofrei pe tăbliţa staţiei. Întrebă pe un trecător :

— Vă rog, ştiţi unde este staţia Ghiocelul ?

— S-a desființat acum cîteva ceasuri.
— Dar unde era înainte, mă rog ?
— Mergeți înapoi și întrebați.
— Mulțumesc.

Zambila mirosea delicios. Aerul era curat, proaspăt. Noroiul cleios. Îi plescăiau pantofii în glie. Onofrei o porni înapoi. Strada largă era destul de pustie. Blocurile, în dreapta și în stînga, cu nenumărate ferestre luminate, erau despărțite de stradă și deci și de Onofrei, de șanțul săpat pentru canalizare și de maldărele de pămînt scos din șanțurile acelea. Pămînt moale și ud. Onofrei vedea siluete negre urcînd uriașele mușuroaie de pămînt, apoi dispărînd, poate în șanțuri, poate în case... Dacă va găsi locul unde a fost stația Ghiocelul va găsi și blocul. Va sosi cu întîrziere la masă, desigur murdar pe pantofi, dar va sosi.

Cu zambila în brațe, Onofrei merse și întrebă iar pe trecători de Ghiocelul.

— Chiar aici a fost.
— Unde ?
— Chiar aici.

„Deci, își zise Onofrei, au desființat stația și nu le-a dat prin cap să puie tăbliță, așa, ca să se poată orienta omul ! Totuși probabil ăsta este blocul unde sînt poftit la masă". I se făcuse foame.

Își luă curajul în dinți și începu ascensiunea mormanului de pămînt proaspăt săpat, care se afla în fața blocului. Se înfundă în glod pînă la glezne, mai sus, noroiul îi pătrunsese în pantofi, dar nu-i păsa. Important era să nu cadă în șanț. Își aminti de toți acro-

baţii pe care îi văzuse la circ în copilărie. Zambila mirosea delicios.

Ajunse la bloc. Picioarele — grele de noroiul de pe pantofi şi din pantofi. Intră în bloc. Recunoscu blocul. Of ! Încălzire centrală, lumină electrică, curat, aspirator ! Splendid !

Totuşi, el, Onofrei, dacă ar fi fost administratorul blocului, ar fi împodobit intrarea şi holul cu plante verzi. Onofrei căută cutia cu „reclamaţii şi sugestii", nu o găsi, dar se mîngîie gîndind că de fapt nu luase cu el nici stiloul şi nici hîrtie.

— Mă rog, etajul III, apartamentul 56.

— Şi ce doriţi ? Pe cine căutaţi ?

— Pe tovarăşul inginer Vasile Popescu.

Portarul căută în repertuar şi zise :

— Etajul III ?

— Da.

— Apartamentul 56 ?

— Da.

— Stă tovarăşul Dumitru Ionescu.

— Cum ? Nu se poate. Stă Vasile Popescu.

— Că oi fi ştiind dumneata mai bine ca mine.

— Că am mai fost.

— Vi se pare. Ce adresă căutaţi ?

— Cunosc blocul. Ăsta e.

— Toate blocurile sînt la fel. Mi se pare că vă arde de glumă ?

— N-a fost aici staţia Ghiocelul ?

— A fost, dar ce dacă a fost ! Lumea se schimbă.

Acum şase luni nu erau nici blocuri pe aici. După dumneata ar trebui să încremenească lumea ! Zi că ai uitat adresa şi nu mă mai contrazice pe mine.

Onofrei suspină şi întrebă smerit :

— Ce mă sfătuieşti să fac ?

— Să vă aduceţi aminte de adresă.

— Şi altceva ?

— Tot asta.

— Era chiar în staţia Ghiocelul.

Portarul reflectă :

— Uite, zise, mergeţi în capul străzii şi luaţi blocurile de-a rîndul.

— Da, este o idee.

Onofrei încurajat o porni.

Cu zambila albă în braţe începu să urce şi să coboare mormanele de noroi cleios, clisos. Sus, jos, sus, jos. Se clătină, alunecă, se îndreptă, căzu în mîini, ridică zambila, se şterse cu batista, o porni iar, alunecă pînă la marginea şanţului, se poticni, privi cerul fără nici o stea, alunecă iar. Sus, jos, sus, jos. Cînd ajungea sus pe mormanele de noroi vedea pînă departe decorul. Vedea tramvaiele care lunecau luminate... Se opri, căută să-şi amintească adresa exactă. Strada ? Numărul ? Zadarnic, nu-şi amintea. Repetă mecanic, că doară-doară şi-ar aminti şi restul, etaj trei, apartament 56, strada... numărul... etaj trei...

Luptînd cu noroiul, Onofrei hotărî că dacă el ar fi fost cu construcţia de cartiere noi, ar fi clădit blocurile după ce ar fi instalat telefoanele, electrica, canalizarea şi ar fi pavat străzile. „Aşa nu m-aş fi

murădit pe pantofi şi aş fi putut telefona prietenului meu şi el mi-ar fi amintit adresa exactă!" Dar Onofrei nu avu timp să transforme şi să perfecţioneze totul căci ajunsese la un bloc nou-nouţ, curat şi cochet şi... la fel ca toate celelalte. Intră.

Primul bloc, al doilea bloc, al treilea bloc. Intră la fiecare. Cald, curat, lumină :

— Vă rog, etajul trei, apartamentul 56, familia Popescu.

— Popescu?! Aşi! da de unde! Vasilescu, Dumitrescu, Georgescu, Constantinescu, Ştefănescu...

— Şi Popescu, Vasile Popescu, nu?

— Stă un Popescu Grigore la etajul 8, ap. 150. Dar ce adresă căutaţi?

— Blocul din staţia Ghiocelul.

— S-a desfiinţat.

— S-a desfiinţat staţia, dar nu blocul. Unde a fost înainte staţia Ghiocelul?

— Cam între cele două staţii rămase în vigoare.

— Mulţumesc.

Sus pe muşuroi, jos în şanţ, sus pe morman, jos în şanţ. Picioarele din ce în ce mai grele, Onofrei gîfîie. Simte cum îmbătrîneşte, cum chelеşte, cum i se clatină dinţii, cum face zbîrcituri la ochi. E depăşit de secol. Pe vremea lui nu se desfiinţau staţiile şi nu se clădeau blocuri. Dacă ar fi să fie el cu hotărîrile edilitare, altfel s-ar petrece lucrurile. Mai multă ordine, mai multă disciplină... totuşi chiar şi aşa... dacă acum şi-ar aduce aminte adresa şi asta ar simplifica lucrurile... Zambila miroase delicios dar îl încurcă. Se hotărăşte. O sărută şi o aşază frumos pe un vîrf

de noroi. Albă, zambila părăsită îl privi lung din urmă.

Onofrei ajunse din nou la blocul unde mai fusese.

— Etajul trei, apartamentul 56, familia Popescu.

— Întrebaşi acum un ceas. Vorbirăm. Ţi-am spus. Acolo stă familia Ionescu.

— Eram poftit la masă !

— În toiul nopţii ? Cine te crede ! Onofrei plecă mai departe. Mai erau cîteva blocuri necercetate. Onofrei o porni. Sus pe noroi, jos în şanţ... Apoi blocurile se terminară. După, venea cîmpul negru ca un gol. Acolo, la anul se vor clădi alte blocuri, toate la fel. Pădure.

Cînd Onofrei ajunse în cîmp făcu stînga-mprejur şi, ca să-şi facă deplin datoria, luă din nou blocurile de-a rîndul, în răspăr. Intră iar în toate blocurile. La toate blocurile portarii îl înjurau. Cînd ajunse şi intră a treia oară la blocul unde mai fusese de două ori, portarul se închină.

— Ptiu ! Piei drace !

— Eram poftit la masă. Mă aşteaptă !

— Cine frate ?

— Familia Popescu. Etajul III, apartamentul 56.

— Stă familia Ionescu. N-ai decît să te duci să vezi singur.

Onofrei o luă pe scară în sus. Era mai uşor ca pe muşuroaiele de noroi. Ajunse sus, etajul III, apartamentul 56. Sună. Uşa se deschise. În cadrul uşii apăru viu şi natural bunul lui prieten Vasile Popescu în persoană.

— Onofrei. Tu eşti ! Credeam că nu mai vii ! Ai întîrziat !

Toată familia sosi în cămăşi de noapte, sculaţi din somn, să-l primească.

Onofrei întrebă visător :

— Ce interes o fi avut portarul să-mi spună că aici stă familia Ionescu ?!...

— Dragul meu, am pus apartamentul pe numele socrului meu. Îl cheamă Ionescu.

După cîteva clipe sosi portarul :

— Vă rog, spuse, a fost adineauri un nebun care întreba de apartamenul 56... Nu ştiu unde a dispărut !

★

Foarte tîrziu, Onofrei plecă de la familia Popescu încîntat de primire, sătul de mîncare şi ameţit de vinul şi coniacul băut. Era şi frînt de oboseală.

Afară burniţa. Onofrei trecu peste un morman de noroi cleios. Alunecă, se propti, căzu în patru labe, se ridică, se uită îngrozit în şanţ, găsi o punte îngustă de scînduri care, sub pasul lui, se clătină periculos. Onofrei îşi făcu cruce, transpiră rece, trecu şi se află teafăr dincolo de şanţ, în mijlocul drumului. De departe sosea un tramvai fantomă. Onofrei o luă la goană, trap săltat, să-l prindă, să nu-l scape. Sosi în staţie, indiferent care, o dată cu tramvaiul 13, se azvîrli avîntat şi se urcă în el. Era gol. Taxatorul moţăia, vatmanul moţăia. Onofrei nu luă bilet din delicateţă ca să nu-i deranjeze, se aşeză comod şi,

imediat, în dulcea legănare a tramvaiului, moţăia şi el.

Tramvaiul fantomă nu se oprea la nici o staţie. Parcă îl apucase strechea. Onofrei obosit moţăia mai departe cu voluptate.

Cînd, într-un tîrziu, se deşteptă, privi atent în stradă prin fereastra aburită, udă de burniţă. Afară era ceaţă. Nu cunoştea cartierul. Blocuri... blocuri, pădure de blocuri toate la fel... dar parcă nu era Oborul, cartierul lui... Oare să fie tramvaiul ăsta 13 un tramvai cu parcurs rotund şi îl adusese din nou spre famila Popescu... sau... ?!

Îl deşteptă pe taxator.

— Mai e mult pînă la Obor ?

— Care Obor ?

— Obor, Obor.

— Ce Obor domnule, ce Obor ?

— Obor, domnule, Obor !

— Azi mergem la Depou. Ne retragem.

— De ce nu mi-ai spus ?

— Da' ce, m-ai întrebat ?

— Dar... staţia Ghiocelul...

— S-a desfiinţat.

— Atunci măcar Trandafirul unde este ? Nu e pe aproape ?

Onofrei întreba gîndind că ar fi mers iar la familia Popescu.

Cunoştea blocul, ar fi mers cu ochii închişi, şi i-ar fi rugat să-l găzduiască.

Taxatorul îl privi uluit :

— Ce Trandafir, ce Ghiocel: Adineauri spuseşi că vrei la Obor.

— Da, e drept, aş prefera totuşi la Obor.

— Oi fi preferînd, dar noi mergem la Depou.

— Ce mă fac tovarăşe ?

— Faci ce vrei.

— Vreau să merg acasă.

— N-ai decît. Ce, te opresc eu ?

— Opreşte tramvaiul să cobor.

— N-avem staţie. Nu mă lasă regulamentul.

— Nu ne vede nimeni. E noapte.

— Stai frate că nu mai e mult pînă la Depou şi oprim.

— Ce să fac la Depou ? Eu locuiesc într-altă parte.

— Ştiu şi eu ce să zic ! Unde locuieşti mata ?

— Etajul trei apartamentul cincizeci şi şase. Oh ! pardon tovarăşi, ăsta e la Ghiocelul.

— Ce eşti beat ? Ghiocelul s-a desfiinţat.

— Da, ştiu. Dar, mă rog, cartierul Obor s-a desfiinţat şi el ?

— Nu. Încă nu.

Onofrei dormi la Depou, pe o bancă într-un tramvai. Îi era frig. Tremura. Îl dureau mădularele. Avea insomnie. Gîndea: „Să fi fost eu Dumnezeu organizam totul altfel... nu ştiu cum, dar în tot cazul mult mai bine... mai ales chestia cu tramvaiele..."

ONOFREI ŞI PROPRIA LUI ÎNMORMÎNTARE

Onofrei auzise de o mie de ori că numai la nenorocire îţi cunoşti adevăraţii prieteni, dar el era convins că cea mai bună ocazie pentru a-i cunoaşte ar fi totuşi propria ta înmormîntare. De aceea, curios din fire, Onofrei aştepta cu nerăbdare să moară. Voia să vadă cum o să fie !

Îl interesa mai ales să vadă cum se va comporta, la această ocazie, Laura, nevasta lui.

Cu toate că erau căsătoriţi de peste douăzeci de ani, totuşi Onofrei îşi da seama cu luciditate că ea rămăsese pentru el o enigmă. Oare îl iubise ? Îl iubea încă ? De ce rămăsese cu el toată viaţa ? Ce o legase de el ?

Ea îi jura că niciodată nu-i plăcuse nici un bărbat, la pat, aşa cum îi plăcuse el, cu toate că, în acelaşi timp, îi jurase că fusese virgină la căsătorie şi că nici nu-l înşelase niciodată. Din pudoare, Onofrei nu căuta să pună la punct aceste mici scăpări de vedere logistice... Apoi mai erau şi alte probleme, multiple, care ar fi putut fi rezolvate la înmormîntare !

Onofrei se frămînta : „Deci, își zise, va trebui să mor ca să rezolv problemele vieții. Dar mai întîi ar trebui să rezolv ce mă interesează mai mult : să trăiesc sau să-mi clarific ideile !“ Ce-l frămînta cel mai mult pe Onofrei era certitudinea că, după moarte, o dată îmbogățit cu această nouă experiență, nu va mai putea beneficia de ea, căci dacă, de pildă, va fi văzut că nevasta îl înșală, și poate cu cel mai bun amic, și chiar dacă ar fi aflat că-l înșelase toată viața, și că ei, nevasta și cel mai bun prieten, așteptaseră moartea lui, și chiar dacă i-ar fi văzut făcînd amor pe însuși catafalcul lui, ce-ar mai fi putut face Onofrei ? Se putea oare ca el, cel mort, să-l provoace la duel pe cel viu ca să-și răscumpere onoarea și să-și potolească astfel furia dezlănțuită ?

De fapt, Onofrei mai murise de cîteva ori, dar aceasta nu conta, căci toată lumea moare de atîtea ori ! Numai că nu toată lumea își dă seama că a murit. Continuă să existe crezînd că sînt vii !

Onofrei nu s-ar fi mirat de loc, avînd în vedere această teorie a morții succesive, repetate, dacă — după moartea lui definitivă și oficială — adică cu înmormîntare cu tot — s-ar fi născut din nou, copil nou-născut și nevinovat. Auzise chiar că această posibilitate s-a emis ca teorie, unii zic ca certitudine, și că milioane de oameni cred în ea, dar asta nu-i ajunge lui Onofrei ca să fie convins de veracitatea teoriei. El dorea o experiență concretă, a lui personal, pozitivă, de netăgăduit, și mai ales dorea (îi părea că asta ar fi constituit o dovadă absolută) să-și aducă aminte că mai trăise și altădată — să-și amin-

tească detaliile, cu toate că, în același timp, era lămurit lucru că, de fapt, Onofrei uitase și ce mîncase la prînz acum șapte zile, ceea ce nu dovedea de loc că nu mîncase atunci. Oh ! dar pînă își va putea aminti că este etern, și deci să-și amintească și ce mîncase și de cîte ori trăise, Onofrei experimenta morțile lui succesive și învierile lui tot succesive (resemnat sau nu, totuna era), aci pe pămînt, zi de zi.

Altă experiență nu găsea Onofrei la faptul, de pildă, că-i trecuse amorul pentru Laura, soția lui. La început, cînd o iubise, simțise că este pentru toată viața, că fără ea nu poate trăi. Sincer. Apoi îi trecuse amorul. Deci el, Onofrei, murise.

Sau altă dovadă : Unde îi era trupușorul fraged de la trei ani, cinci ani, optsprezece ani ? Dispărute în misterioase morți succesive ! Clar !

Oh ! Onofrei ar fi putut chiar scrie aceste lucruri în versuri cu rimă la coadă. Ar fi muiat poetic pana de gîscă în propriile lui lacrimi care, pentru această ocazie, ar fi fost roșii ca sîngele !

Onofrei, cu timpul, se obișnuise să moară mereu. Onofrei era conștient că așa se face reînnoirea lui. Numai așa putea trăi în eternitate : murind. căci ce nenorocit ar fi fost Onofrei dacă, la treizeci de ani, ar fi fost forțat să se joace cu calul de lemn, sau acum, la patruzeci de ani, să trebuiască s-o iubească încă pe Laura ca la douăzeci de ani ! Ce noroc că el, cel de atunci, murise.

Fusese o vreme cînd Onofrei nu știa că e bine că moare din cînd în cînd. Onofrei își amintea că, la început, plînsese la toate propriile lui morți. Și cînd

i se luase calul de lemn, spunîndu-i-se brusc, fără menajamente, că nu mai e copil, că s-a făcut mare, plînsese, şi plînsese şi atunci cînd îşi dădu seama că nu o mai iubeşte pe Laura.

Apoi se învăţase să moară.

Ce dorea însă Onofrei aprig era să înveţe a muri şi de moartea cealaltă, cu înmormîntare oficială, înscrisă în registrele Sfatului Popular, cu discurs şi convoi în faţa gropii şi să nu-i pese, dezbărat de greutăţile tuturor greutăţilor de pe pămînt.

Onofrei însă era curios să vadă cum se va comporta Laura la această ocazie, adică la înmormîntarea lui oficială, căci de celelalte morţi succesive ale lui Onofrei, Laura nu aflase (cu toate că lîngă ea murise), căci Onofrei, delicat cum era, nu-i spusese că e mort, că-i murise iubirea, ci continuase să se comporte ca mai înainte, cînd era viu, şi să-i spună „draga mea".

Aşa că Laura într-adevăr nu avusese cum afla că Onofrei e mort, şi Laura continua a crede că Onofrei, cel de demult, cel din tinereţe, este încă viu, deoarece el se purta în consecinţă !

De altminteri şi Laura murise de mult şi de mai multe ori, numai că ea nu ştia. Ce, parcă putea Onofrei crede că Laura de azi, îngrăşată, oxigenată (poate fusese întotdeauna oxigenată dar Onofrei, amorezat fiind, nu o observase), cu dinţii lipsă (poate că întotdeauna îi avusese falşi) era tot Laura de acum douăzeci de ani, Laura cu părul izvor de aur, rîs proaspăt cristalin, cu talie subţire ca trestia în unduirea zefirului ? Dar Onofrei nu îndrăznea să-i

spună Laurei cum că ea, Laura, nu mai există, că a murit demult. Prea s-ar fi speriat tare biata femeie! Așa că, resemnat, milos, Onofrei continua conversația cu ea ca acum douăzeci de ani, cu mici schimbări, și cînd Laura îl întreba, ca pe vremuri, cu glas behăit de saturare sentimentală :

— Onofrei, mă iubești ?

Onofrei răspundea :

— Te jubesc...

Și cînd Laura întreba :

— Sînt frumoasă ?

— Ești pumoasă !

Și conversa așa cu ea în continuare cu spaima în sîn. Dacă Laura brusc va afla adevărul cum că amîndoi sînt demult morți și de spaimă Laura va muri brusc, și de data asta definitiv, îl va lăsa astfel singur ?!

Se învățase cu ea, nu putea, așa, cu una cu două, să renunțe la protocolul stabilit de obișnuința cotidianului, la intimitatea lor de amanți ajunși siamezi, transpirînd împreună, rîzînd împreună, plîngînd împreună, plictisindu-se împreună, și mai ales căutînd împreună, prin tot felul de tertipuri și mijloace, să uite de morțile succesive, neîntrerupte și să uite mai ales de moartea cea adevărată, cea cu înmormîntare oficială în văzul tuturor cu coroane de flori artificiale.

Laura constituia o permanență necesară, sacră. Onofrei ar fi spus chiar : o dovadă că el există încă. Laura îi era de aceea foarte importantă :

— Onofrei, mă iubești ?

— ...ubesc.
— Onofrei, sînt frumoasă ?
— ...moasă.

Laura cea de acum era, de fapt, incontestabil femeia care semăna cel mai bine cu Laura pe care Onofrei o iubise pe vremuri, în tinereţe. Ea, Laura de acum, îi amintea de acea femeie, Laura tînără, în modul cel mai acut. Nici o altă femeie nu putea juca mai bine rolul Laurei. Cîteodată, această asemănare îl înduioşa pe Onofrei pînă la lacrimi. Altă dată însă, asemănarea ei, pocită de scurgerea inexorabilă a zilelor, a anilor, a vieţii, îl înfuria.

Îi venea să urle de disperare. Apariţia ei în rolul Laurei îi părea sacrilegiu :

— Onofrei, mă iubeşti ?
— ...esc.
— Onofrei, sînt frumoasă ?
— ...oasă.

Dar dacă Onofrei era curios să vadă cum se va comporta Laura la înmormîntarea lui oficială — dacă îl iubise sau nu, dacă îl înşelase sau nu — totuşi era şi mai curios să afle cum se va comporta chiar el, Onofrei, cu această ocazie. Oare nu-i va mai păsa de Laura nici cît de calul de lemn din copilărie ? Sau va regreta că e mort şi că nu-l poate omorî pe rival ?

În clipa asta, gîndindu-se la acel necunoscut al morţii, Onofrei, înfricoşat, hotărî că ar fi mai prudent să se pregătească pentru orice eventualitate. Începu să se dea bine pe lîngă Laura, căci Laura ştia să facă o colivă delicioasă. Trebuia profitat... Simplă

precauție și era tot atît de naturală această precauție luată de Onofrei, a parastaselor și colivelor, ca de pildă aceea de a se înscrie și a plăti cotizații la o societate de asigurare pe viață, adică mai bine zis pe moarte, căci de încasări beneficia numai familia celui mort și încă numai dacă mortul avusese norocul să moară de moarte violentă. Era o condiție sine-qua-non pentru ca avantajul încasării să se realizeze. O plăcere ! Deci, de ce nu și parastase ? Precauțiile sînt întotdeauna lucru sănătos !

Onofrei mai avea o teamă morbidă în ceea ce privea înmormîntarea lui : dacă Laura îl iubise cu adevărat și, disperată că Onofrei a murit, se va sinucide ? Deci, în afara faptului că adio colivă, adio parastase, dar ar fi continuat să fie iar cu ea, tot cu ea ? Laura ar fi în stare și acolo, în formă de schelet sau stafie, să-l întrebe, cu același ton ca pe pămînt, dacă o mai iubește, dacă e frumoasă, el în timpul acela fiind preocupat (natural să fie) de cu totul alte interese, probleme și curiozități. Acolo va întîlni o lume nouă, poate interesantă... În fine, Onofrei nu-și găsea liniștea sufletească cu nici un preț, cu toate că-și da seama că toate aceste aprehensiuni, presimțiri, prevederi și prezumțiuni erau foarte improbabil să se desfășoare chiar aidoma temerilor lui.

Onofrei, văzînd că nu reușește să nu se mai frămînte, hotărî ca în tot cazul — văzînd și făcînd — și că, dacă va fi nevoie, acolo, să profite de ocazia schimbării definitive survenite prin înmormîntare, să se ascundă de Laura, și să înceapă o viață nouă.

★

Abia se dusese vestea morții lui Onofrei și se făcu vîlvă mare. Onofrei era un cîntăreț celebru și deci lucrurile se desfășurară în consecință.

Laura își făcu în grabă cîteva rochii noi. Se purta minijupa, avea picioare frumoase, negrul îi sta perfect, așa încît doliul o arătă în avantajul ei. Toată lumea o admiră și o felicită. Laura se fotografie lîngă coșciug. Despletită...

Veniră reporterii.

— Stimată doamnă, soțul dumneavoastră, cu splendida lui voce, a fost faima țării.

Laura zise :

— Am făcut și eu ce-am putut ca să-l lansez. Era băiat sărac, de familie penibil de modestă, timid, lipsit de sexapil, dar văzînd că nu poate trăi fără mine, cu toate că aș fi putut face un mariaj strălucit, pot zice că m-am sacrificat și am stat cu el... de aceea vă rog să transformați acest apartament în casă memorială și să mi se dea o pensie demnă de numele lui.

— Și altceva, doamnă, ce mai doriți ?

— Aș vrea să mănînc șalău și nu se găsește...

— Șalău ?

— Da, îi plăcea lui. Voi mînca în numele lui cu toate că nu sînt nici superstițioasă și obscurantistă.

— Și altceva ?

— Am aici niște hîrtii, note scrise de el. Le voi dona dacă îmi convine prețul.

Reporterii examinară :

— Doamnă, astea sînt lieduri compuse de Beethoven.

— Că nu o să mă învăţaţi dumneavoastră să cunosc scrisul lui Onofrei.

— Doamnă, sînt de Beethoven.

— Sînt de Onofrei.

— Poate copiate de soţul dumneavoastră...

— E tot una. E scrisul lui — El le-a scris. Au valoare.

— Vocea dumnealui...

— Nu aveţi cum şti, dar vocea mea, vă asigur fără exagerare, este superioară vocii lui. Dar nu am putut face carieră din pricina geloziei lui patologice. A trebuit să renunţ. Aş fi putut să fiu celebră. Eu sînt o femeie frumoasă, sănătoasă, voinică — el, un sfrijit. M-a distrus, mi-a omorît talentul, deci într-un fel m-a omorît şi pe mine dar nu şi-a dat seama! Sărmanul! Credea că mă face fericită... De pildă, acum dacă ar putea, aşa din coşciug cum se află, să vă dea afară, ar face-o.

Reporterii se uitară cu teamă la Onofrei în coşciug.

— Vă spun o taină: Eu am fost o femeie sinceră. Niciodată n-am fost capabilă să-i spun că-l iubesc. De ce să-l mint? El mă întreba tot timpul: „Laura, mă iubeşti?" iar eu găseam tot felul de tertipuri ca să mă eschivez. De pildă, îi cîntam imediat o melodie adecuată. El credea că este un apropo. Laura rîse, apoi începu să fredoneze: „Parlez-moi d'amour..."

— Doamnă, mortul e lîngă noi...

— Nu-i nimic. Nu mă poate auzi. E mort precum vedeţi şi chiar de-ar auzi încă ar crede că pentru

el cînt. I-ar face plăcere. Mai tîrziu, mă gîndesc să reînviu pentru Radio cîteva cîntece demodate. Ar fi o lovitură artistică !

— Vocea dumneavoastră...

— În tot cazul este mai expresivă ca a lui.

— Mai ales de cînd e mort...

— Declar pentru presă şi posteritate că nimeni, afară de mine, nu l-ar fi suportat cu hachiţele lui. Am stat cu el din milă. Am suflet bun. Am să-i fac şi parastase şi colivă. Prepar o colivă delicioasă. Regret că nu poate mînca şi el din ea. Ar fi apreciat-o.

În clipa asta, Laura, de durerea morţii lui Onofrei, leşină în braţele unuia dintre reporteri. Avu timp să se gîndească cu spaimă că uitase să-şi parfumeze păsărica... Laura se înfioră. Gîndi : „Tocmai azi de înmormîntarea lui Onofrei !“ Leşină din nou.

★

Niciodată, nici chiar la şedinţele de spiritism pe care le făcea Laura, Onofrei nu dădu nici un semn de prezenţă, aşa că nimeni nu putu afla ce gîndea Onofrei după moartea lui, nici chiar eu care îi scriu memoriile. În tot cazul, ce ştiu sigur e că nu mi-ar fi plăcut să fiu în locul lui : mai întîi pentru că era mort, şi apoi pentru că... în fine, ce să mai vorbim degeaba.. E la mintea cocoşului de ce nu mi-ar fi plăcut în cazul de faţă să fiu în locul lui Onofrei. Dar, să spun drept, nici în locul Laurei nu mi-ar fi plăcut să fiu. Cred că mă înţelegeţi !

ONOFREI ŞI CIBERNETICA

Onofrei era genial şi naiv. Laura era proastă şi vicleană. Din această pricină Onofrei părea prost şi Laura isteaţă. Onofrei o admira pe Laura. Laura îl dispreţuia pe Onofrei. Admiraţia lui Onofrei era desăvîrşită. Dispreţul Laurei profund. Onofrei o admira pe Laura pentru că o iubea. Laura auzise de la alţii că Onofrei ar fi genial. Îl sfida.

— Dovedeşte cu ceva să văd şi eu că eşti genial. Nici măcar bani mai mult ca alţii nu ştii să cîştigi.

— Eu...

— Vecina noastră şi-a cumpărat un frigider mare cît un dulap, nu un prichindel ca al nostru !

— Eu...

— Degeaba argumentezi. Toate femeile au pantofi cu cele mai moderne modele, numai eu umblu ca o nenorocită...

— Să vezi... eu...

— Toată ziua fac menaj. Lacul de la manichiură nu ţine nici două zile ! Şi ce lac ! Românesc ! Nu Ravlon sau Cutex, cum au alte femei ! La ce-mi foloseşte că

se spune că eşti genial! Eu nu am observat încă nimic.

— Să vezi că...

— Să nu începi să-mi lauzi iar produsele româneşti! Înţeleg să fim patrioţi pentru trecut, dar nu pentru produsele cosmetice făcute în ţară!

— Scumpa mea, ţara noastră are nevoie de...

Laura începu să plîngă:

— Mereu mă contrazici. Am ajuns în ochii tăi o sinecură!

Onofrei rămase uluit, respiraţia întreruptă:

— Cum adică „sinecură"? Cuvîntul sinecură are... sensul...

— Nici asta nu înţelegi? Adică înseamnă că nu am nici un rol în viaţa ta. Sînt o simplă sinecură.

— Vai dragă, dar cuvîntul „sinecură"...

— Ce? iar vrei să mă contrazici?

— Cuvîntul „sinecură"...

— Ce? Parcă nu ştie toată lumea ce este sinecură. Oricine îţi poate spune ce este sinecura, nu este nevoie să faci pe savantul şi să mă înveţi tu pe mine ce este sinecura ca să mă înjoseşti. O simt pe pielea mea ce este sinecura. Nu mai e nevoie de explicaţii. Este deajuns, te asigur. Eşti cu capul în nori, habar n-ai pe ce lume trăieşti... Repet, mai bine prefer să taci decît să-mi umpli capul toată ziua cu tot felul de contraziceri.

— Scumpa mea, „prefer mai bine" este un pleonasm.

— Ce pleonasm? Ştii bine că nu ştiu limbi străine. Cu mine să vorbeşti româneşte!

— Crede-mă...

— Nu cred nimic. Degeaba zici că eu sînt mincinoasă. Alții sînt mincinoși, nu eu. Spui tot felul de năzbîtii ca să-mi iei piuitul. Ce, i-ai văzut tu că au mers în lună? Așa mă poate și pe mine fotografia cu casca de la coafor pentru permanent, să mă dea la gazetă, și să spună că sînt cosmonaut și că am mers în lună!

— Experimentul științific...

— Și, în definitiv, mie îmi place mai mult poeziile și pozele cu luna de pe vremuri cînd nu se mergea în lună, decît fotografiile lunei șvaițer, de acum, luate de aproape, și îmi plăcea mai mult și poeziile de atunci decît poeziile de acum din care nu înțeleg nimic.

— Să-ți explic... Arta...

— Ba să nu-mi explici nimic, că nu se prinde. Să nu-ți închipui că mă poți păcăli, pe mine! Toată lumea își bate joc de tine și tu crezi orice, dar eu nu.

— Eu...

— Zici că mă iubești dar eu nu te cred.

— Dacă ar fi în puterea mea ți-aș da luna de pe cer...

— Mersi. Mai bine mi-ai propune ceva mai practic.

— De exemplu?

— Un automobil să ne plimbăm pe pămînt. Întîi am merge la Praga să ne cumpărăm valize, mănuși și haine de piele și...

— Să vezi că...

— Nu vreau să văd și nici să aud nimic și pace.

Mergem sau nu mergem la Praga să ne pregătim pentru plecări în străinătate ?

— Praga nu este străinătate ?

— Ei asta-i bună ! Sigur că nu este !

— Şi... unde este străinătatea ?

— Întreabă pe oricine şi te va lămuri.

— Am să încerc să...

— Am înţeles : n-ai să reuşeşti. Nu eşti capabil de nimic. Şi nici nu am cu cine vorbi. Ce spui tu nu mă interesează !

Onofrei, înduioşat de atîta naivitate, se aplecă şi spuse tandru :

— Iubita mea, sînt sluga ta supusă.

— Asta mi-ar mai lipsi ! Să-mi fii slugă, să mă plictiseşti toată ziua trebăluind prin casă. Nu eşti îndemînatic. Toate cele le spargi. Să mai fiu nevoită să mai umblu şi după tine să strîng, să curăţ în urma ta... Pe cînd o maşină de spălat rufe, un aspirator, un aer condiţionat, te-ar înlocui perfect.

— Eu...

— Sau dacă preferi mai bine cumpără-mi o cibernetică.

Lui Onofrei i se opri iar respiraţia în gît. Şopti :

— Cuvîntul... „cibernetică"...

Laura începu să urle :

— Ce !!! Şi pe ăsta vrei să spui că nu-l pronunţ bine !? Toată ziua nu te aud vorbind decît despre cibernetică, de-mi vine să-mi iau lumea în cap de plictiseală, mi-ai împuiat urechile cu ciberneticele tale şi încă mai vrei să spui, ai curajul, îndrăzneala,

neobrăzarea, tupeul să crezi că încă nu știu ce-i cibernetică !?!

— Liniștește-te, liniștește-te iubita mea. Știi, știi, știi, și eu știu că știi.

— Atunci ?

— Am aruncat și eu... așa... o vorbă...

— Și ca să-ți dovedesc să știu ce este o cibernetică, iată : fă-mi o cibernetică să facă menajul în locul meu. Recunosc că decît o navă cosmică sau chiar un automobil aș prefera mai bine o cibernetică la toate.

— Cum la toate ?

— Adică cum ai zise : „fată în casă la toate".

— ... o cibernetică la toate !

— ... păi nu te-am auzit eu discutînd cu alt idiot cît tine de mare, că curînd, curînd, cibernetica va lua locul omului ? Am murit de rîs ! Te-o putea înlocui pe tine, dar nu pe mine.

— Sînt convins.

Flatată, Laura deveni sentimentală :

— Onofrei, ce zici... dacă am boteza-o pe Cibernetică : Cibi !

— De ce Cibi și nu Neti ?

— Asta numai ca să mă contrazici.

— Numai de nu s-ar îndrăgosti și cibernetica de tine, sărmana !

— Iar o glumă idioată.

— Te rog să mă ierți.

— O avea ea poate mai mult suflet ca tine și în tot cazul sînt convinsă că mă va plictisi mai puțin. Onofrei, vrei sau nu vrei să-mi faci o cibernetică la

toate ? E momentul să aflu dacă eşti sau nu un genial.

— Voi încerca. Ce calităţi să aibă ?

— Să fie exact contrariul tău şi va fi perfectă.

— Mai precis ?

— Să nu mă contrazică. Să vorbească numai ce vreau eu şi dacă se poate totul pus pe muzică uşoară cu vocea lui Hasnavur.

— Şi ?

— Şi... să cureţe tot ce este murdar, inutil, să le digere apoi, să nu mai fie nevoie de crematoriul din bloc, să întrebuinţeze ca tot omul Veceul, că tot zici că o să ia ei, Ciberneticii, locul omului. Dimineaţa să se spele singură...

— Atunci de ce nu o fată în casă la toate ?

— Asta-i bună ! Să fie tînără, nu ? Să fie blondă, nu ? Să fie durdulie, nu ? Să mor eu şi să te însori cu ea, nu ?

— Laura !

— Ajunge.

Deodată Laura se făcu vînătă şi ochii îi sclipiră a otravă :

— Onofrei, Onofrei...

— Da ?!

— Jură, jură că nu m-ai înşelat niciodată.

— Laura, îţi jur pe ce am mai scump că nu te-am înşelat niciodată.

— Pe sănătatea mea ?

— Pe sănătatea ta.

— Pe mormîntul părinţilor tăi ?

— Pe mormîntul părinţilor mei.

— Niciodată ?
— Niciodată.
— Nici în vis ?
— Nici în vis.
— Degeaba ! Nu te cred.
— Cum să te conving ?
— Dragul meu, îndoiala în amor e ca sifilisul : numai pozitivul e doveditor.
— Atunci... Laura... nici eu nu pot şti despre tine...
— Lasă fleacurile ! Numai prostii vorbeşti.
— Atunci ?
— Spun drept, prefer mai bine un cibernetic.
— Pînă adineauri voiai o cibernetică. De ce să fie masculin şi nu feminin.
— Uite Onofrei, dacă mai mă enervezi mult să ştii că fac o criză de nervi de se adună tot blocul.
— Bine, va fi un cibernetic.
— N-ai decît mai tîrziu să faci şi o cibernetică pentru cibernetic să se înmulţească între ei. Pui de cibernetici ! Vai ce drăgălaşi trebuie să fie !

*

Şi astfel, din aceste motive şi în aceste împrejurări, se apucă Onofrei să facă un cibernetic la toate.

Încîntată, Laura, în timpul acesta, plină de sentimente materne, căută şi găsi în oraş mănuşi albe pentru Ciberneticul la toate. O să fie mai elegant aşa ! Laura zise :

— Onofrei, i-am cumpărat lui Tic mănuşi.

— Cine e Tic ? întrebă Onofrei neatent, adîncit fiind în crearea ciberneticului.

— Ghici ?

— Zău, nu știu !

— Tic e diminutivul de la Cibernetic. Ești un tată denaturat. Zi, te rog, a mai avansat ? Cînd o să înceapă să facă primii pași prin odăi ?... Să gungurească : mama, tata ? Ce caracter va avea ?

— Îi dau sensibilitatea necesară ca să recunoască singur ce e curat și ce e murdar, ce este de trebuință și ce e inutil.

Cuprinsă de o presimțire rea, Laura deveni melancolică. Cînd răsturnă ceașca de cafea, văzu în zaț, sosind pe drum de seară și căzînd la așternut, o veste proastă.

— Onofrei să știi că ai să mori.

— De ce ?

— De ce, nu știu, dar sigur că da. Pe mine cafeaua nu mă minte niciodată.

— Ești sigură că sînt eu ?

— Da păi cine, eu ?

— Doamne ferește !

— Fii fără teamă, Onofrei, e vorba despre tine. De mine nu scapi cu una cu două. Am de gînd să mai trăiesc.

— Laura, fără mine ?

— Da' ce, te-am rugat eu să mori ?! Las' că mai ai timp, n-o fi chiar mîine ! Niciodată prevestirile nu spun data fixă. Erau trei puncte în fundul cești Asta să însemne 3 ore, 3 zile, dar pot fi și 3 ani.

— 30, nu ?

— N-aș crede.

Onofrei, impresionat și inspirat de conversația avută cu Laura, se puse pe lucru, în mare grabă.

Cînd Ciberneticul fu gata, Onofrei și Laura se bucurară enorm.

Maestuos, Ciberneticul zis și Tic, cu pași de struț de tinichea, umbla de colo-colo prin casă. Era mare, îi cam domina. Era și misterios. Într-o zi l-au surprins citind gazetele ; iar altă dată ascultînd la radio posturi străine. Tăcea. Nu puteai ști ce gîndește și nici ce păreri politice are. Făcea din burtă un zgomot ciudat. După îndelungă atenție deslușiră că șoptea : „To be or not to be".

Îngroziți, Onofrei și Laura își cumpărară revolvere cu aer comprimat, să se apare.

Tic înghițea orice : borcanele de dulceață cu borcan cu tot, pasta de dinți cu tub cu tot, mătura cu cotor cu tot, detergentul cu cutie cu tot, mîncarea cu cratiță cu tot. I-au dat cianură. Nimic nu-i cădea greu. Digera orice. Avea o sănătate de fier. Parcă ar fi fost Rasputin.

Laura a zis :

— Seamănă cu un șarpe constructor.

— Se zice „constricter" nu „constructor"...

Laura leșină. Cînd se deșteptă șopti :

— Încă îți arde să mă contrazici !

— Iartă-mă, Laura. Ai dreptate. Ești un înger că mă suporți !

Laura plînse :

— Ai zis că să înghită numai ce e murdar.

— O fi fost praf pe borcanul cu dulceață.

— Mătura ?

— O fi fost murdară și ea.

— Detergentul ?

— Poți să știi ce-i pare lui murdar ? O fi având altă mentalitate ca noi oamenii !

Îngrozită, Laura șopti :

— Onofrei, ce ar fi dacă nu i-ai mai învîrti manivela-resort din burtă ?

— O dată învîrtită, funcționează 6 luni. N-o pot opri.

— Ce-am putea face ?

— Poate numai cu tunul sau cu bomba atomică... dar atunci riscăm să ne distrugem o dată cu el.

— Atunci ?

— ... o să așteptăm să se epuizeze manivela-resort.

Laura se temea din ce în ce.

Într-o zi, cînd Onofrei veni acasă, o căută pe Laura pretutindeni dar nu o găsi nicăieri. Văzîndu-l pe Tic că stă tolănit și că zace sătul, înțelese că Tic o înghițise și pe Laura cu oase cu tot. Onofrei dete un strigăt lung ca o sirenă defectată și muri de durere, imediat. Nu putea trăi fără Laura. O iubea.

Iar Tic, nemaiavînd om care să-i învîrtească maniveala de la burtă redeveni ce era : dintr-o fiară inconștientă, un conglomerat de fiare vechi.

ONOFREI ŞI ROSTOGOLIREA ÎN SUS

Ploua mărunt. Onofrei nu avea umbrelă. Adică, o avea acasă şi uitase să şi-o ia. De cîteva zile nu se simţea în apele lui, iar ploaia fiind şi ea lichidă îi reaminti cu atît mai dureros că nu se simte în apele lui.

Onofrei însă era o fire eroică. Umbla tiptil pe lîngă garduri şi ziduri, dar părea că nu se ascunde, ci că merge să conspire la o acţiune eroică pentru ajutorarea umanităţii, deci periculoasă. Din pricina acestui eroism, Onofrei rămăsese un izolat, un refulat... şi...

Dar în fine, despre astea se vor afla detalii cînd i se va deschide testamentul postum şi i se vor citi memoriile, căci mai ales pe aprecieri postume Onofrei, înfiorat, conta să devină celebru. Observase că umanităţii îi place să proslăvească numai celebrităţi decedate.

Dar să revenim la ploile noastre.

Cu toată ploaia, Onofrei sta nemişcat în mijlocul drumului, profund absorbit de gînduri. Vehiculele aveau grijă, călcînd regulamentele de circulaţie, să nu-l calce pe Onofrei. Asta spre norocul omenirii

căci, o dată cu Onofrei, ar fi dispărut una din cele mai valoroase idei născute în creierul unui om. Ideie care-l ţintuia, cu riscul vieţii. În mijlocul drumului, nemişcat, cu capul în ploaia cerului, picioarele în băltoaca pămîntului, era într-adevăr grandioasă şi, desigur, o dată cunoscută, recunoscută de oameni, va schimba în totalitate perspectivele vieţii. Şi „viaţă" e prea puţin zis şi nici Dumnezeu nu vreau să spun, căci nu este suficient de modern, deci să-i zic, pînă una alta, Eternitate. Voi scrie cu orice risc cuvîntul cu literă majusculă şi cine va putea să înţeleagă, va înţelege.

Deci, despre Onofrei şi Eternitate este vorba. În clipa aceea, Onofrei simţea că face parte din Eternitate, dar nu înţelegea cum. Se simţea mic şi slab, azvîrlit pe planeta pămînt şi circulînd ca un cosmonaut în infinitul văzduh. Onofrei îşi da seama că poate ar fi mai uşor să schimbe perspectivele vieţii sau să-l înduplece pe Dumnezeu (diferite metode, cel puţin aşa afirmă unii), decît să schimbe perspectivele Eternităţii în care era azvîrlit.

Onofrei, fiind nu numai eroic dar şi cinstit, sau, mai bine zis, cinstit fiindcă eroic, recunoştea cu uşurinţă că nu ştie exact ce diferenţă esenţială există între Viaţă, Dumnezeu şi Eternitate (scrise cu majuscule). De aceea nici nu se prea juca cu aceste cuvinte, căci se temea să nu le încurce, şi el însuşi să se piardă iremediabil printre ele, mai ales că ele comportau nu numai eternitatea dar şi infinitul. Or, în acest caz, a cumpăra o busolă nu ar fi fost suficient. Clar. Se temea că, cu o busolă vîrîtă în buzunar,

pe care ar fi consultat-o cînd şi cînd în ascuns pentru a se repera în infinit, viaţa i-ar fi fost în pericol. Era inevitabil să fie decretat superstiţios, că predică obscurantismul. Şi poate că detractorii şi delatorii ar fi avut dreptate afirmînd aceasta şi Onofrei nu ar fi ştiut cum se apăra, căci într-adevăr ce certitudine, asigurare poate avea cineva că busola, din întîmplare, nu se va defecta la un moment dat şi că Onofrei nu se va trezi pe cine ştie ce planetă necunoscută şi nedorită. Mai grav ca o căsătorie făcută prin intermediari ! Onofrei se înfioră. Ştia că societăţi de asigurare nu se găseau pe pămînt împotriva rătăcirii în Infinit şi Eternitate. Pentru moarte da, dar pentru accidente de circulaţie în Eternitate nu.

Onofrei gîndi că ar fi putut, pentru atingerea scopului dorit, să înveţe să umble în mîini şi să urce aşa treptele, dar şi asta îi păru prea uşor faţă de respectul ce-l purta scopului. Fericirea nu este lucru ieftin. Trebuie plătită la justa ei valoare. Or, a urca scara în mîini era încă un lucru prea ieftin faţă de năzuinţele lui. Nici cu coatele nu trebuia să se ajute. Şi asta ar fi fost o păcăleală ! Doamne fereşte, căci este imposibil să reuşeşti cu păcăleala, căci Eternitatea, cuprinzîndu-le pe toate, le şi vede pe toate. Deci cu păcăleala nu era nimic de făcut. Greu ! Foarte greu ! Nu-i rămînea decît pur şi simplu să se rostogolească în sus pe treptele acelea.

Onofrei era sigur că nu va reuşi niciodată şi că niciodată nu va ajunge acolo, dar hotărî să încerce măcar, căci Onofrei recunoscu în sinea lui (nu avea colegi de idei) că acest fel era singura posibilitate

eroică de a parveni la țel. Imposibilitatea nu-l sperie. Dimpotrivă, îl exaltă, căci știa că era Legea majoră a Eternității însăși și că eroismul consta tocmai în lupta cu imposibilul și învingerea imposibilului, luptă pe care hotărî s-o ducă cu orice preț.

În taină, Onofrei aștepta rezolvarea rostogolirii în sus, de la un miracol, căci Onofrei, de fapt, nu avea la îndemînă decît eroismul absolut.

Și nu era nimic extraordinar că Onofrei observase în decursul anilor această lege a eroismului absolut ca soluție la orice.

De cînd era copil, Onofrei crezuse că totul este miracol în jurul lui și era fericit. Totul era simplu, și pur. În fiecare dimineață, cînd vedea soarele răsărind, era fericit. Privea soarele o dată cu păsărelele din frunzișul grădinii. Ar fi ajuns sigur poet, de nu ar fi făcut greșeala să vorbească despre aceste lucruri. Cînd vorbi, toată lumea surîse și se obosiră în a-i afirma că i se pare și că, dimpotrivă, totul este banal, plat. I se dădură și picături de valeriană. Uluit, Onofrei tăcu. Nu mai puse alte întrebări și căută apoi de unul singur sensul miracolului. Pierduse bucuria inimaginabilă că se află într-o lume de miracol, dar în schimb îi rămăsese chinul întreg de a voi să știe ce este miracol. Mai ales că din acea zi soarele răsărise ca mai înainte și străluci tot atît de tare. Și păsările cîntau în frunziș. Numai Onofrei nu mai cînta.

Deci Onofrei avea la ce se gîndi, avea ce face în viață, avea cu ce se frămînta, chinui, tortura. Nu se plictisea. Se putea ameți o viață întreagă cu această întrebare și, pentru a căpăta răspuns, putea aștepta

o viață întreagă, altă viață și încă o viață întreagă, fie pe pămînt, rai sau iad, la alegere.

Răbdarea lui Onofrei avea însă limite. Se îngrozea la gîndul altor vieți, iad și rai, azvîrlit în infinit! Oricît! Nu era o situație!

Onofrei începu să se grăbească, zic, în mijlocul Eternității și al Infinitului. Nu prea cunoștea direcția. Nimeni nu avusese grijă să planteze pomii cu tăbliță și săgeți indicatoare în Infinit și Eternitate, dar o trepidație interioară dureroasă îl făcea să se grăbească totuși chiar pe căi greșite. Cînd aștepta în stația de autobuze și autobuzul întîrzia, Onofrei suferea cumplit. Abia atunci își da mai bine seama că trăia în Eternitate, în mijlocul Eternității, înghițit de Eternitate. În ce punct anume al Eternității se afla, nu avea importanță, nu știa și nici nu putea ști, dar această senzație de a se afla în Infinit fără busolă și tăbliță indicatoare era oribilă, Eternitatea fiind... fiind... Onofrei se simțea ca buricul Infinitului oriunde se afla și ceea ce îl îngrozea era că, în această vastitate, el era mereu același, cu problema miracolului așezată și ea buric în mijlocul inimii, nerezolvată. O căra cu el problema pretutindeni în Infinit și Eternitate, în iad sau rai, în această viață și în alta și încă în alta...

Întrebarea lui Onofrei era pusă solemn în fața Infinitului: „Ce este de fapt un miracol?"

Neprimind răspuns, Onofrei, disperat, hotărî să se rostogolească în sus. Și nu umblînd în mîini și nici ajutîndu-se cu coatele. Hotărît lucru, Onofrei era

cinstit, nu putea păcăli Eternitatea, Infinitul, Viața pe Dumnezeu și însăși conștiința lui. Onofrei se simțea responsabil. Poate, mai tîrziu, și alții îl vor imita. Puterea exemplului e mare. Da, Onofrei se simțea responsabil.

Cu picioarele în băltoacă, cu fruntea ridicată spre cerul înnourat, ud de ploaie și transpirație, Onofrei sta nemișcat în mijlocul drumului. Vehiculele îl ocoleau, șoferii strigau la el, insultîndu-l, împroșcîndu-l cu noroi, Onofrei era nemișcat, ca pierdut. De fapt, chiar asta era realitatea : era pierdut în Infinit și Eternitate și nu înțelegea de ce. Un cățel se apropie și-l mirosi. Onofrei se aplecă și-l mîngîie. Cățelul îi linse mîna. Onofrei avu lacrimi în ochi. Întîlnirea cu cățelul tocmai în clipa asta era prea de tot ! Lui Onofrei i-a fost teamă să nu-l audă deodată pe cățel strigînd cucurigu de trei ori.

Atunci Onofrei se hotărî. O porni. Se duse pe cheiul gîrlei, în fața Palatului Tribunalului. Îi plăceau treptele acelea albe, largi, pe care picioarele atîtor oameni, mii și mii de oameni alergaseră întru rezolvarea problemelor de divorț, certuri cu vecinii, crime din gelozie, crime din invidie, crime din furie, crime înfăptuite în mijlocul Eternității, din care nu puteau ieși decît uitînd zadarnic de ea.

Onofrei, cu un curaj suprem, își scoase vestonul, apoi ghetele, să se facă comod, fără să-i pese de ploaia care cădea încă din înaltul cerului. În clipa aceea, își aminti în mod fulgerător că avea umbrela acasă, că avea adăpost acasă, mîncare, nevastă, tele-

vizor, lumină electrică, că a doua zi prieteni erau poftiți la un bridge... Onofrei își înghiți amintirile, le îngropă pentru totdeauna în indiferență și uitare.

Își începu calvarul. Se lungi pe prima treaptă și încercă inutil să se rostogolească în sus. Dumnezeule, ce fior mortal îl cuprinse! Era iremediabil pus în fața probei. Acum că făcuse gestul hotărît nu mai putea da înapoi. Trebuia să continue. Se căzni din nou cu toată puterea. Inutil!

Foarte repede, cu toată ploaia, o mulțime de oameni începură să se adune gloată în jurul lui. Voiau să vadă spectacolul și spectacolul fiind gratuit mulțimea deveni din ce în ce mai deasă.

— Ce vrea? Ce vrea? întrebară glasuri.

— Să rezolve problema gravitației, spuse un student de la „Atomică".

— La ce bun? strigă un bunic.

— Cum la ce bun? Vom putea merge în Lună! zise un aventurier.

Alte voci continuară:

— Vom înființa transporturi colective regulate, bine organizate... Vom cîștiga bani.

Onofrei se îngrozi. Cum adică, la asta va folosi sacrificiul lui? Să meargă negustori în Lună, să se certe și acolo? Gloata însă, pînă una-alta, se certa pe pămînt.

Cearta deveni generală. Voci ca la teatru, replici violente cînd imită șoapta vorbind cît se poate de tare: „Vreau un Trabant, vreau o minijupă, copilul are tuse convulsivă, trebuie să ne vaccinăm cu toții,

iar s-au scumpit ouăle... Sssst ! Liniște ! Liniște că începe !"

Se înghesuiră să vadă. Se îmbrînciră.

— Ce să înceapă, că nu se poate. Spectacolul nu are început, deci nici sfîrșit ! Să ne lase în pace cu păcăleala...

O voce oribilă zise, sau poate toate vocile ziseră, Onofrei nu mai știa :

— Sfîrșitul, dacă nu va reuși el, îl vom face noi !

— Da, da, să-l omorîm ! Ce mai așteptăm ?

— De ce să-l omorîm ?

— Ne-a dezamăgit, ne-a păcălit. Ne-a făcut să ne pierdem vremea.

— Eram liniștiți. Ne vedeam de treburi și acum, din cauza lui, stăm în ploaie ca să vedem ce vrea nebunul !

— Totuși e gratis !

— Ce gratis ?! Dar timpul pierdut e gratis ?

Onofrei, culcat pe trepte, se căzni iar și iar, știind din ce în ce mai bine că ce încearcă este inutil. Dar în același timp începu, cu cît creștea pericolul, să fie pătruns de măreția gîndului și gestului său de-a încerca imposibilul și astfel să afle ce este miracolul și tot în același timp să-i convingă poate și pe ceilalți că miracolul există. Ah ! fericirea lui cînd era copil și vedea soarele răsărind și auzea păsările cîntînd și știa precis că miracolul există !

Lumea îl huidui. Grandoarea interioară a lui Onofrei crescu.

În timpul ăsta, probabil că i se făcuse milă lui Dumnezeu de Onofrei, sau poate Dumnezeu înțelesese

că Onofrei, biată făptură omenească, îi aduce, voind să se urce pe trepte rostogolindu-se în sus, un smerit omagiu. Voia şi el, asemenea lui Dumnezeu, să facă o minune. Ceea ce îi plăcu lui Dumnezeu, căci hotărît lucru, i se făcuse milă de credinţa bietului om care, cu preţul vieţii lui, încerca să participe prin încredere şi generozitate, din nou în puritatea primordială a miracolului etern.

Mulţimea adunată în jurul lui Onofrei, înnebunită de furie că spectacolul — de altfel gratis — este sub aşteptări, începu să-l huiduie, să azvîrle cu tot ce putea în el — pietre scoase din trotuar, smoală din caldarîm şi cazane fierbinţi, lopeţi, găleţi şi tîrnăcoape, alţii, total înnebuniţi, azvîrliră cu obiecte de preţ : ceas, bani, genţi, umbrele, bastoane, ghete, fileuri cu zarzavat...

O dată cu alte obiecte contondente, care îl zdrobeau, sfîşiau, Onofrei înţelese că efortul lui nu fusese zadarnic, căci în loc de-a simţi durerea loviturilor fizice şi morale, Onofrei simţi că o imensă, incomensurabilă milă i se urcă în inimă şi i-o umple, o milă fierbinte ca o iubire, ca o iertare sfîntă pentru neînţelegerea oamenilor, de altfel şi ei azvîrliţi, o dată cu el, Onofrei, cosmonauţi inconştienţi ai Infinitului şi Eternităţii.

Îl cuprinse o fericire atît de mare încît ştiu în inimă, ce este miracolul şi avu certitudinea că va fi în stare să facă act de levitaţie şi să se rostogolească în sus. Dar nu avu timpul, căci Onofrei muri, omorît de mulţimea furioasă că a dezamăgit-o.

După, toți se grăbiră pe la treburile lor, de la care, ce-i drept, cam întîrziaseră.

Onofrei fu înmormîntat la comun, dar profită că era mort, ca, împreună cu sufletul lui, să întreprindă un pios pelerinaj prin toate parcurile lumii unde se aflau monumentele și flăcările ce ardeau veșnic în cinstea eroilor necunoscuți. Remarcă asemănarea lor, ei între ei, și parcă și cu el însuși. Crezuseră și ei ca și el în miracolul etern și pozitiv ca lozincă de viață.

Telefonul sună. Am radicat receptorul. O voce începu abrupt să mă insulte :

— Să-ţi fie ruşine... mai mare scandalul.

Sper că voi putea reda, cu toată imparţialitatea, conversaţia care se prelungi neaşteptat de mult, nici unul dintre noi neîndurîndu-se să închidă receptorul, să cedeze. Chestie de onoare, de putere, de răbdare, de ambiţie. Adevărată competiţie telefonică :

— Ce te apucă frate, zise vocea, să scrii despre mine ?

— Dar cine sînteţi dumneavoastră, vă rog ?

(„Dumneavoastră" a fost spus înadins, apăsat, din distanţă preventivă.)

Vocea a răspuns :

— Eu sînt Onofrei.

— Care Onofrei ?

— Cum care ? Eu, Onofrei. Mă cheamă Onofrei. Onofrei despre care ai scris.

— Să-ţi fie de bine, dar eu nu am scris despre dumneata. Nu te cunosc.

— Cum n-ai scris despre mine? Şi atunci, mă rog, despre cine ai scris?

— Despre un Onofrei inexistent, imaginat.

— Şi dacă este inexistent, mă rog, pentru ce poartă numele meu şi seamănă cu mine? Pot să aflu?

— Dar pentru ce să afirmi că eşti dumneata, cînd eu îţi afirm că nu eşti dumneata? Pot să aflu?

— Sînt eu.

— Oare ai fost dumneata însurat de zece ori?

— Nu e vorba de ăla cu oglinda, este vorba de ăla cu înmormîntarea. Nevasta zice că aşa gîndesc eu, ca ăla, că nu am încredere în ea că mi-ar fi fidelă, că nu o mai iubesc şi că nu vreau să-i spun, şi că ţi-am spus dumitale tot, că cine ştie ce legături am avut, sau avem.

— Mă cunoşti, domnule?

— Personal nu.

— Şi crezi că se poate să ai legături personale cu cineva pe care nu-l cunoşti?

— Eu nu cred, dar soţia mea aşa crede.

Rămasă pe gînduri, am zis, visătoare:

— Onofrei al meu moare de atîtea ori, ai murit dumneata, domnule, măcar o dată? Că de-ai fi murit nu mi-ai face acum scandal!

— Tocmai asta e oribil, revoltător, că după ce m-ai descris, m-ai trecut şi în rîndul morţilor: A primit soţia mea şi telegrame de condoleanţe...

— Domnule Onofrei, faptul că nu eşti mort ar putea constitui o dovadă că nu este vorba despre dumneata.

— Să nu umblăm cu fleacuri că nu-ţi va merge. Mă simt lezat. Te voi da în judecată.

— Fără motiv. Nu vă cunosc.

— Dovedeşte că nu mă cunoşti.

Mecanic, încep să vorbesc ca în „Fragmentele memoriale ale lui Onofrei". Jocul prinde de minune. Mi se răspunde aidoma ca în literatură. Încep să mă îndoiesc dacă nu cumva într-adevăr Onofrei cel adevărat există.

— Dovedeşte dumneata că nu-l cunoşti pe de Gaulle. Poţi ? Eu afirm că nu vă cunosc, iar numele de Onofrei este o simplă coincidenţă.

— Nu cred în coincidenţe.

— Nici în loterie ?

— Nici.

— N-ai jucat niciodată ?

— Am jucat dar nu am cîştigat niciodată. Mereu îmi lipsea un număr, escrocherii ; iar pe dumneata te voi trage la răspundere. Trebuia să afirmi în scris că nu sînt eu.

Redevin serioasă :

— Tocmai pentru că nu am vrut să descriu pe cineva anume, ci un tip al imaginaţiei mele, nici nu m-am gîndit să adaug cîteva rînduri, aşa după cum este obiceiul unor autori, tocmai cînd descriu pe cineva anume, care există...

— Degeaba. Pe mine nu mă duci ! M-a recunoscut toată lumea şi mai ales soţia.

— Prefă-te că nu ştii că ei ştiu că eşti dumneata.

— Degeaba. Ei ştiu.

— Ce ştiu domnule, ce ştiu ?

— Ca sînt eu ăla. Mă arată cu degetul.

— Te simți cu musca pe căciulă !

— Vezi că știi și dumneata că sînt eu ăla.

— Dragă domnule Onofrei, dumneata fără a-ți da seama îmi faci cel mai mare compliment pe care l-a căpătat vreodată literatura mea.

— Cum așa... cum așa ?

— Păi dacă te regăsești și te regăsesc și prietenii și soția, pentru mine care te-am descris fără a te cunoaște înseamnă că ce am scris cuprinde simbolul Onofreic, tipul... reprezentativ... viabil...

— Să nu mă iei cu fleacuri. Ce simbol, domnule, ce simbol. Eu sînt viu, eu trăiesc iar nevasta îmi face scandal, vrea să divorțeze... copilul plînge.

— Asta ziceam și eu : arta trăiește și ea. Arta este vie. Nici nu se știe dacă nu cumva viața, realitatea nu se conformă pînă la urmă puterii de imaginație a omului creator.

M-a înjurat ab originam materna (ceea ce eu personal nu cred că Onofrei al meu, Onofrei cel adevărat ar fi făcut-o), apoi a închis telefonul cu atîta violență încît bănuiesc că l-a spart, dar ce a fost mai grav, este că, după aceea, în fiecare zi îmi telefona un Onofrei, alt Onofrei, încă un Onofrei, mereu un Onofrei, toți Onofreii și... întreaga conversație reîncepea d-a capo cu încă un Onofrei, alt Onofrei, mereu un Onofrei.

Se îngroșa deci gluma. Mă amenințau, insultau în toate felurile, stilurile, modurile. Nu mai aveam timp să scriu nimic despre Onofrei, insultată fiind toată

ziua și pînă noaptea tîrziu de toți Onofreii pămîntului.

Eu le explicam tuturor Onofreilor :

— Domnule, vă asigur că Onofrei sînt chiar eu. Un autor nu poate scăpa de propria lui ființă. Un autor...

— Ce, te cheamă Onofrei ?

— Nu, dar el seamănă cu mine.

— Asta-i culmea. Zici că ai fi avut curajul să te descrii chiar așa...

— Și... dacă prudent puneam în prima pagină : „Onofreiul descris nu vizează să descrie pe nimeni ?"

— Atunci se schimbau lucrurile. Știam și eu, știa și soția, știa și toată lumea că nu este vorba despre mine.

— Chiar dacă eu te-aș fi cunoscut și te descriam chiar pe dumneata ?

— Chiar. Aveam patalama la îndemînă că nu sînt eu cel descris. Puteam dovedi că nu sînt eu.

Am început să urlu la telefon. De altfel, de atunci toate conversațiile cu toți Onofreii, încă un Onofrei, alt Onofrei, toți Onofreii erau duse pe registru de urlete.

— De fapt, am zis, înțeleg, ești mîndru că te-am descris. Da, ești chiar dumneata. Te văzuși erou de roman și acum vrei în plus scandal public ! Orgoliu ! Orgoliu !

— Dacă ai recunoscut în fine în clipa asta că sînt eu, te voi da în judecată.

— Nu cîștigi procesul decît dacă recunoști că ești mîrșav sau mort, încornorat de soție sau idiot, sau...

— Să nu te legi de soție.

Am întrebat cu o voce perfidă :

— Nu cumva o cheamă Laura ? Asta ar fi culmea coincidenței. Ce fericită aș fi...

— Nu. O cheamă Elvira.

— Vezi deci că nu ești totuși dumneata ! Onofrei cel... încornorat...

— Fleacuri, fleacuri. Lumea zice că sînt eu !

*

Sună iar telefonul. De data asta vorbește o voce feminină, suavă ;

— Aloo ! aici sînt eu, Laura.

— Care Laura ? Nu cunosc nici o Laura !

— Cum nu mă cunoști cînd m-ai descris.

Eu, ametită de atîtea coincidențe întreb cu spontană sinceritate :

— Nu cumva ești soția lui Onofrei ?

— Aș, de unde ! Pe bărbatul meu îl cheamă Aurică.

— Atunci ?

— Ce-are a face bărbatul. Pe mine mă cheamă Laura și m-ai insultat.

— Cum ?

— M-ai descris.

Simt că părul mi se face măciucă în cap. De altminteri, în săptămîna aceea nu a mai fost nevoie să merg la coafor. Părul îmi era gata „tapat" de la sperietură.

Vocea suavă a Laurei, în receptor, urlă :

— Sînt acolo detalii care îmi dovedesc că ai trăit cu bărbatul meu.

— Cu Onofrei ?

— Nu frate, cu Aurică ! Ce te tot prefaci. Ţi-am spus că-l cheamă Aurică.

— Dar eu am scris despre una Laura măritată cu unul Onofrei.

— Şmecherii ca să induci în eroare faptele ! Cacealma.

Şoptesc cîntat ca un descîntec la gura telefonului.

— Ghici ghicitoarea mea : ce stă pe casă, e galben şi cîntă.

Laura întreabă :

— Ce ?

Eu zic :

— Moise tinichigiul. Nu cunoşti bancul.

— Dar de ce e galben ?

— Ca să nu ghiceşti dumneata.

Laura începe să plîngă (tot suav) :

— Toată lumea rîde de mine, zice că sînt eu, că ai vorbit despre mine în văzul tuturor la radio.

Plîngea sfîşietor în hohote armonioase.

Stilul în care însă vorbea şi plîngea, Laura necunoscută, m-a făcut să cred că într-adevăr este chiar Laura descrisă de mine... iar eu, poate chiar Onofrei... iar Onofrei... poate chiar...

Da, se îngroşa gluma. Pierdusem sensul realităţii. Riscam să nu mai ştiu cine sînt, cine îmi sînt eroii !

Îngrozită, m-am repezit să dau la „Mica publicitate“ un anunţ.

A fost greu, căci funcționarii nu știau la ce rubrică să-l înșereze. (birocrație). În fine, după multe alergături la diferite ministere și centre de documentare prin provincie și Capitală, anunțul a apărut. Iată-l :

„Patalama la dispoziția Onor Public : nu am vrut să zic altceva decît ce-am zis, iar Onofrei și Laura sînt tipuri nu reale, ci ale imaginației mele. A nu se căuta nod în papură, a nu se despica firul în patru."

S-a făcut liniște, pînă la sfîrșitul zilelor mele, liniște care sper să se petreacă cît de tîrziu.

ONOFREI ŞI LITERATURA MODERNISTĂ

Iată şi o scrisoare pe care am primit-o de la Onofrei :

Onorată Doamnă şi colegă,

Am pregătit o bombă, nu este cu hidrogen că e prea periculoasă şi nu ar fi de altfel nici în caracterul meu şi, sper, nici în temă. Bomba mea este pur şi simplu o carte elaborată şi scrisă de mine personal, cu o cazmă uriaşă, timp de ani şi ani de zile, ţinută secret pentru că îmi dam seama că nu-i venise încă timpul, dar pe care acum o voi da la iveală.

Este o carte atît de originală că nu am găsit încă editori, nici la noi în ţară nici în străinătate, atît de curajoşi încît să mi-o tipărească, de altminteri eu recunoscînd că e natural să nu găsesc editori cînd, de teamă să nu mi se fure ideea, nici nu am prezentat cartea încă nicăieri.

Voi spune însă acum în ce constă subiectul cărţii.

E aşa : pe fiecare pagină am scris o literă. Atît. Restul paginii alb. Dar ce este cu deosebire original este că literele nu sînt luate în ordinea alfabetică, ci

într-o frenetică fantezie. De pildă după A. am scris Z. sau F. şi-am aşezat litera pe pagina albă, mereu într-alt loc.

Volumul are 502 pagini.

Subiectul, cu toate că e fantezist, nu este arbitrar. Conţine, adînc ocultat, un sistem de gîndire sui-generis (un fel de cheia visurilor) care dezleagă orice problemă ca : Ce este eternitatea, cum poţi obţine la loterie (sistem oniric) cîştiguri sigure de Trabanturi, vindecarea maladiilor incurabile, dezlegarea teoriei lui Fermat, şi mai ales cum se pot spăla rufele în familie sau la Nufărul şi nu la şedinţe plenare etc., etc.

Acum cîţiva ani, e drept, a existat „Lettrismul" (a făcut vîlvă şi scandal cu bătaie la Paris. Înovatorul stilului, domnul Izu, originar şi original şi el ca mulţi alţi scriitori plecaţi de pe meleagurile ţării româneşti, prin străinătăţi să ne ducă faima), dar eu afirm că lucrarea mea e cu totul altceva decît lettrismul.

Faptul că şi cartea mea conţine litere şi că mă aflu în Bucureşti nu sînt suficiente argumente ca să fiu învinuit de banalitate ! Stilul cărţii mele cu paginile frumos împodobite cu o singură literă (pot fi de diferite culori şi mărimi) l-aş numi mai degrabă „minimalist" dar nici asta, la o matură chibzuinţă, nu ar fi exact.

Voi explica deci :

Cartea mea e serioasă, cartea mea e gravă, cartea mea e groasă şi cartea mea deschisă la întîmplare (trebuie să mai spun, paginile cărţii nu sînt numerotate, altă originalitate deci, şi mă gîndesc serios ca la ediţia a doua să numerotez şi paginile tot alan-

dala) zic deci că adunînd cîteva litere la nimereală, pe sărite, se poate întîmpla să iasă cuvinte, nu încrucișate, ci cunoscute.

La început cînd mi-am dat seama de această anomalie, m-am îngrozit. Nu cumva din această pricină să fiu învinuit de tradiționalism! Ce oroare! Cuvinte cunoscute! Ce oroare! Totuși, pentru că se întîmplă foarte rar să iasă cuvinte cunoscute, și cum cuvintele cunoscute nu aveau legătură între ele, m-am liniștit. Mai ales că am observat că aceste cuvinte ce se nimereau să iasă pot constitui maxime cu înțelesuri edificatoare, adînci, aducătoare de mesaj dacă cititorul are cît de cît fantezie. Bineînțeles că fiecare cititor înțelege altceva, adică ce vrea, și chiar unul și același cititor înțelege altceva de cîte ori, fascinat de text, reia lectura cărții. Și tocmai asta dovedește că am reușit să dau la iveală omenirii o lucrare mistică, inabordabilă unor spirite sclerozate.

Cartea a fost greu de scris căci mi s-a întîmplat de pildă, cîteodată, în momentele de surmenaj, să pun fără vrere, două litere alese consecutiv în ordinea alfabetică și implicit, recunosc, să fiu tentat să alunec pe această cale simplistă, facilă, adică să continui să insinui după tipic alfabetul: dar cu eforturi supraomenești, fruntea udă de sudoare rece, mă înfrînam la timp și alegeam altă literă mai originală. N-a fost ușor!

Cartea mea are și o *Prefață* în coadă, scrisă tot de mine, adică scrisă la sfîrșit, cîteva pagini explicative, complet goale, pline de greșeli de gramatică făcute „expre".

Am scris această *Prefață* ca să explic totul și ca, preventiv, să mă apăr. Asta pentru că sînt lucid și îmi dau seama că s-ar putea întîmpla ca din superbie confrățească, lucrarea mea să fie prost înțeleasă sau prost interpretată, sau să nu placă, sau decretată periculoasă, sau să treacă sub tăcere, sau să dea naștere la cine știe ce scandal ! Ce oroare !

Îngrozit de aceste eventualități, enumerate aci dar nu consumate ca posibilități, și îngrozit că volumul ar putea să nu se bucure de succesul pe care vă asigur îl merită cu prisosință, am mai scris o altă carte și mai extravagantă, la care lucrez și zi și noapte și care sper să fie gata la timp așa încît la anul să iau Premiul Nobel.

E un roman cu posibilități de difuzare internațional valabile.

Subiectul dacă ar fi pur și simplu povestit ar putea pare banal. Este, bineînțeles, o poveste de dragoste. Adică o fată iubește un băiat iar băiatul iubește altă fată care nu-l iubește căci iubește alt băiat... Ca nasturii încheiați dintr-un început în grabă în butonierea nepotrivită... Adică ceea ce se întîmplă mereu și cu nasturii și cu dragostea...

Atunci, unde este originalitatea cărții, am să fiu întrebat ?

Ei bine, nu mă tem să-i divulg secretul, căci pentru a scrie se cere o muncă înverșunată de ani de zile și nu cred că se va găsi cineva să mă imite.

Iată cum este scrisă această carte :

Simplu : mai întîi am luat absolut toate cuvintele dicționarului și le-am schimbat sensul. De pildă, masă

a devenit pahar, iubire — cişmea, carte — ligheai (poate pom, încă reflectez din pricina frunzăritu lui) etc., etc. Întreg dicţionarul reconstituit, reconsiderat, sistematizat, inventariat, renovat.

E drept că această nouă limbă în care este scri noul meu roman (Titlul sumarului este : „Cişmea de fectă“ ceea ce tradus ar fi „Iubire eternă“) limba car de fapt este tot românească şi cu aproximativ aceleaşi reguli de gramatică ca cele învăţate în şcoli (asta pentru a facilita asimilarea) ar cere totuşi an de caznă ca să fie învăţată şi de alţi oameni, afară de mine, dar are avantajul că poate fi propusă oricărui popor de pe glob dornic de originalitate. Poate fac şi ei la fel cu limba lor maternă. Ar constitui o nouă metodă de înţelegere între oameni. Ar trebu neapărat încercată. Cine ştie, poate că aşa, popoarele acestui pămînt, tineri şi bătrîni, se vor înţelege ma bine între ei ca pînă acum. Cine ştie, poate chiar oamenii la alenizare se vor înţelege cu cei de acolo, se vor înţelege şi cu cosmonauţii din farfuriile zburătoare sau chiar scriitorii români, ei între ei.

Cu stimă,
ONOFREI